

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta aplikovaných věd
Katedra matematiky

Bakalářská práce

Aplikace vybraných demografických metod

Plzeň, 2009

Pavel Hájek

Zadání bakalářské práce – vložený list.

Prohlášení

Předkládám tímto k posouzení a obhajobě bakalářskou práci zpracovanou na závěr studia na Fakultě aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a výhradně s použitím zdrojů, jejichž úplný seznam je její součástí.

V Plzni dne 29.5.2009

.....

Poděkování

Chtěl bych na tomto místě poděkovat všem osobám, podílejícím se na vzniku této bakalářské práce. Především vedoucímu bakalářské práce Ing. Karlu Janečkovi za odbornou pomoc a vedení a v neposlední řadě také svým rodičům za soustavnou podporu.

Abstrakt

Předložená práce je dělena do tří hlavních tématických částí. První část této práce se zabývá návrhem vhodné databázové struktury pro uložení dat obsahující informace o poloze a značení sídelních jednotek a následným vytvořením této databáze. Jedná se o zhotovení základních, daty nenaplněných, tabulek SIDLA a SIDLA_MULLER, jejichž návrhem, vytvořením a popisem se zabývá první kapitola. Druhá část se věnuje již samotnému naplnění a aktualizaci vytvořených tabulek. V rámci druhé kapitoly byla konkrétně tabulka SIDLA aktualizována daty poskytovanými Českým statistickým úřadem, tabulka SIDLA_MULLER pak daty z prací zabývajících se lokalizací Müllerových rukopisných map Čech. Závěrečná část, kapitola třetí, obsahuje vybrané a provedené demografické statistiky a analýzy vycházející z dat uložených ve výše zmíněných tabulkách. Přitom vznikla řada dalších potřebných tabulek k realizaci těchto analýz a statistik, jejichž úplný přehled a popis je součástí předložené práce.

Klíčová slova

databáze, tabulka, data, PostgreSQL, Müllerovy rukopisné mapy krajů, analýza, statistika

Abstract

Shown work is divided into three main theme parts. The first part of this work concerns with a proposal for suitable database structure to store data that contain information about placing and marking of settlement units and with following creation of this database. It is going about basic, data free tables SIDLA and SIDLA_MULLER of which proposal, creation and description is concerned in first chapter. The second part engages in filling and actualization of created tables already. In the frame of the second chapter was the table SIDLA actualized with the data provided by Czech Statistic Office and the table SIDLA_MULLER with data acquired from the works focused on the location of Müller's holograph maps of Czech. The closing part, the third chapter, contains chosen and proceeded demographic statistics and analysis coming out from the data stored in higher mentioned tables. Along with this resulted from it a bunch of other tables necessary for implementation of this analysis and statistics of which complete overview and description is a part of enclosed work.

Keywords

database, table, data, PostgreSQL, Müller's holographic maps of regions, analyse, statistic

Obsah

Seznam obrázků.....	6
Seznam tabulek.....	8
Seznam příkazů a vzorců.....	9
Zkratky a značky.....	10
Typografická konvence.....	10
Úvod.....	11
1. Vytvoření databáze sídel.....	12
1.1 Struktura databáze.....	12
1.2 Volba databázového systému.....	14
2. Naplnění a aktualizace databáze.....	15
2.1 Prvotní plnění databáze.....	15
2.2 Aktualizace databáze zpřesněnými souřadnicemi sídel.....	19
2.3 Uložení dat z Müllerových map.....	24
3. Aplikace metod.....	31
3.1 Polohově závislé.....	31
3.1.1 Rozdíly souřadnic mezi entitami v tabulce SIDLA a SIDLA_MULLER.....	31
3.1.2 Rozdíly souřadnic mezi sídly, která se v tabulce SIDLA_MULLER vyskytují více než jednou.....	39
3.2 Polohově nezávislé, atributové.....	45
3.2.1 Úplná shoda názvů sídel.....	45
3.2.2 Rozdíl německých názvů sídel v rámci překrývajících se mapových listů.....	47
3.2.3 Poměr typů sídel na Müllerových mapách.....	49
3.2.4 Vývoj typů sídel mezi počátkem 18. století a současností.....	61
Závěr.....	69
Seznam příloh.....	70
Použitá literatura.....	78

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma struktury databáze.....	12
Obrázek 2: Ukázka zdrojového souboru sidla.stx.....	16
Obrázek 3: Náhled souboru sidla-insert.sql vytvořený pro naplnění databáze prvotními daty	17
Obrázek 4: Ukázka DB sídel naplněné prvotními daty.....	18
Obrázek 5: Část aktualizací souboru sidla aktual.stx.....	19
Obrázek 6: Část aktualizací souboru sidla smaz.stx.....	20
Obrázek 7: Část souboru pro aktualizaci DB sídel vygenerovaný programem ze souborů sidlaXaktual.stx.....	21
Obrázek 8: Výpis z tabulky SIDLA po aktualizaci ze souborů sidlaXaktual.stx.....	22
Obrázek 9: Vyhledání zbylých sídel s atributem zmeneno = 2 v kompletně aktualizované tabulce SIDLA.....	23
Obrázek 10: Ukázka souboru k naplnění tabulky SIDLA_MULLER.....	25
Obrázek 11: Ukázka souboru pro vkládání záznamů do tabulky SIDLA_MULLER.....	26
Obrázek 12: Tabulka SIDLA obsahující osmimístná id.....	27
Obrázek 13: Vyobrazení tabulky SIDLA_MULLER po aktualizaci bez udání typu sídel.....	28
Obrázek 14: Soubor se sídly rozdělenými dle typu (zde vsi se zámky).....	29
Obrázek 15: Ukázka dat, díky kterým se vloží do tabulky SIDLA_MULLER informace o typu sídla.....	29
Obrázek 16: Ukázka plně naplněné tabulky SIDLA_MULLER.....	30
Obrázek 17: Ukázka výstupu z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER.....	32
Obrázek 18: Část tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI.....	33
Obrázek 19: Ukázka tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI.....	35
Obrázek 20: Částečná ukázka tabulky ODCHYLKY_SIDLA_MULLER.....	38
Obrázek 21: Ukázka tabulky POCET_SHODNYCH_SIDELO.....	40
Obrázek 22: Ukázka tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI.....	41
Obrázek 23: Vyobrazení části tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE.....	42
Obrázek 24: Část tabulky SHODNE_NAZVY.....	46
Obrázek 25: Část přehledu tabulky VYBER_JINYCH_NEMECKYCH.....	47
Obrázek 26: Ukázka výběru zobrazující rozdílnost typu sídel u duplicit.....	49
Obrázek 27: Část tabulky MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY.....	50
Obrázek 28: Ukázka tabulky POMER_UNIQUE.....	51
Obrázek 29: Část vyobrazení tabulky MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY.....	53
Obrázek 30: Zobrazení tabulky POMER_REDUNDANTNI.....	54
Obrázek 31: Ukázka tabulky MULLER_UNIQUE_I_REDUNDANTNI.....	55
Obrázek 32: Přehled tabulky POMER_VSECH.....	56
Obrázek 33: Ukázka tabulky MULLER_ZANIKLA_SIDLA.....	58
Obrázek 34: Přehled tabulky POMER_ZANIKLA.....	59
Obrázek 35: Finální podoba tabulky SIDLA pro tuto práci.....	63
Obrázek 36: Přehled tabulky TYP_CSU.....	64
Obrázek 37: Finální struktura výchozích tabulek pro analýzy.....	64
Obrázek 38: Přehled tabulky SROVNANI_OBCE.....	66
Obrázek 39: Přehled tabulky SROVNANI_KU.....	66
Obrázek 40: Přehled tabulky SROVNANI_MCAST.....	66
Obrázek 41: Přehled tabulky SROVNANI_COBE.....	67
Obrázek 42: Přehled tabulky SROVNANI_COB.....	67
Obrázek 43: Přehled tabulky SROVNANI_ZSJ.....	67
Příloha A: Přehled krajů Čech znázorněných na Müllerových rukopisných mapách [9].....	70
Příloha 1: Výběr odchylek tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI.....	71

Příloha 2 : Výběr odchylek tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI.....	72
Příloha 3 : Výběr odchylek z tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE.....	73

Seznam tabulek

Tabulka 1: Popis databázové tabulky SIDLA.....	12
Tabulka 2: Popis databázové tabulky SIDLA_MULLER.....	13
Tabulka 3: Popis databázové tabulky KRAJ.....	13
Tabulka 4: Popis databázové tabulky TYP_SIDEK.....	14
Tabulka 5: Popis databázové tabulky NALEZITOST.....	14
Tabulka 6: Přehled souborů definičních bodů pro užití v DB.....	15
Tabulka 7: Popis tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER.....	31
Tabulka 8: Popis tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI.....	33
Tabulka 9: Popis tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI.....	34
Tabulka 10: Přehled odchylek tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI.....	36
Tabulka 11: Přehled odchylek tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI.....	37
Tabulka 12: Popis tabulky POCET_SHODNYCH_SIDEK.....	39
Tabulka 13: Popis tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI.....	41
Tabulka 14: Popis tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE.....	42
Tabulka 15: Přehled odchylek tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE.....	43
Tabulka 16: Popis tabulky SHODNE_NAZVY.....	45
Tabulka 17: Popis tabulky VYBER_JINYCH_NEMECKYCH.....	47
Tabulka 18: Popis tabulky MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY.....	50
Tabulka 19: Popis tabulky POMER_UNIQUE.....	51
Tabulka 20: Poměr neredundantních sídel v tabulce POMER_UNIQUE.....	52
Tabulka 21: Popis tabulky MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY.....	53
Tabulka 22: Popis tabulky POMER_REDUNDANTNI.....	54
Tabulka 23: Poměr všech sídel v tabulce POMER_REDUNDANTNI.....	54
Tabulka 24: Popisek tabulky POMER_VSECH.....	56
Tabulka 25: Poměr všech sídel v tabulce POMER_VSECH.....	56
Tabulka 26: Popis tabulky MULLER_ZANIKLA_SIDLA.....	57
Tabulka 27: Popis tabulky POMER_ZANIKLA.....	58
Tabulka 28: Poměr již zaniklých sídel v tabulce SIDLA_MULLER.....	59
Tabulka 29: Celkový přehled zastoupení typů sídel.....	59
Tabulka 30: Přehled užitých databázových souborů.....	61
Tabulka 31: Popis tabulky TYP_CSU.....	64
Tabulka 32: Konečná podoba tabulky SIDLA.....	65
Tabulka 33: Součet sídel dle kategorií ČSÚ.....	67

Seznam příkazů a vzorců

Příkaz 1: Kontrola vložených dat do tabulky SIDLA.....	22
Příkaz 2: Sekvence pro generování hodnoty id pro tabulku SIDLA_MULLER.....	26
Příkaz 3: Sql dotaz pro vytvoření tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER.....	31
Příkaz 4: Výběr unikátních sídel z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER.....	32
Vzorec 1: Výpočet polohové odchylky Δ_{xy} pro každé sídlo uložené v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI.....	33
Vzorec 2: Výpočet průměrné polohové odchylky Δ pro záznamy v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI.....	33
Příkaz 5: Výběr duplicitních sídel z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER.....	34
Vzorec 3: Výpočet polohové odchylky Δ_{xy} pro každé sídlo uložené v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI.....	35
Vzorec 4: Výpočet průměrné polohové odchylky Δ pro záznamy v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI.....	35
Příkaz 6: Výběr hodnot odchylka z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI dle intervalů.....	35
Příkaz 7: Výběr hodnot odchylka z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI dle intervalů.....	36
Příkaz 8: Tvorba tabulky ODCHYLKY_SIDLA_MULLER.....	37
Příkaz 9: Vytvoření tabulky POCET_SHODNYCH_SIDEL.....	39
Příkaz 10: Tvorba tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI.....	40
Příkaz 11: Vytvoření tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE.....	42
Vzorec 5: Výpočet střední polohové odchylky pro data uvedená v tabulce ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE.....	43
Příkaz 12: Vytvoření tabulky SHODNE_NAZVY.....	45
Příkaz 13: Tvorba tabulky VYBER_JINYCH_NEMECKYCH.....	47
Příkaz 14: Výběr rozdílných typů sídel v rámci duplicitních sídel v tabulce SIDLA_MULLER	49
Příkaz 15: Tvorba tabulky MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY.....	50
Příkaz 16: Tvorba tabulky POMER_UNIQUE.....	51
Příkaz 17: Tvorba tabulky MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY.....	52
Příkaz 18: Tvorba tabulky POMER_REDUNDANTNI.....	53
Příkaz 19: Vytvoření tabulky MULLER_UNIQUE_I_REDUNDANTNI.....	55
Příkaz 20: Tvorba tabulky POMER_VSECH.....	55
Příkaz 21: Vytvoření tabulky MULLER_ZANIKLA_SIDLA.....	57
Příkaz 22: Tvorba tabulky POMER_ZANIKLA.....	58
Příkaz 23: Finální aktualizace tabulky SIDLA.....	62
Příkaz 24: Vzor pro tvorbu tabulky SROVNANI_OBCE a jí podobných.....	65
Příkaz 25: Vytvoření výběrů z tabulek SROVNANI_XXX.....	66

Zkratky a značky

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DB	databáze
ÚIR-ZSJ	Územně identifikační registr základních sídelních jednotek

Typografická konvence

- Data Definition Language příkazy SQL - Courier New, vel. 9

`CREATE table; INSERT INTO sidla`

- Názvy sloupců databázové tabulky - Arial, vel. 12

nazev, zmeneno

- Názvy jednotlivých tabulek v databázi - Times New Roman, vel. 12

SIDLA, SIDLA_MULLER

Úvod

Dle [1] je demografie vědní obor, který zkoumá reprodukci lidských populací. V mojí práci se zaměřím spíše na jiný, než klasický způsob vnímání tohoto oboru, a to na oblast umístění a vývoje lokalizace sídel na území České republiky, respektive na části území Čech.

K tomuto úkolu jsou však nutná podkladová data. Pro svojí práci jsem si zvolil data získaná z lokalizace rukopisných Müllerových map Čech zhotovených v období 1712 - 1718 (více [2], [3] a [9]). K porovnání s nynějším stavem byla převzata data z ČSÚ, aktuální k datu 2.1.2008 [4].

Tyto informace bylo nutno separovat a uchovat ve vhodné databázové struktuře, čímž se zabývá první část mé bakalářské práce. Cílem bylo navrhnout vhodnou strukturu i pro navazující projekty, nejen pro účel této práce.

Druhá kapitola se vztahuje k naplnění databáze daty, to znamená tvorba aktualizčních programů v objektově orientovaném programovacím jazyce Java a následné vložení dat do struktury databáze.

Ve třetí části přistoupím již k vybraným analýzám a statistickým postupům použitelných pro podkladová data. Tyto metody se musely zvolit nejen s ohledem na strukturu a náplň DB, ale i na využitelnost a relevantnost výstupu z analýz. Těchto analýz bylo provedeno šest, dvě polohově závislé, čtyři atributové.

Závěrem se věnuji zhodnocení průběhu realizace databáze, jejího plnění daty a výsledků z analýz. K tomu patří i určení vypovídajících hodnot, relevantnosti těchto výsledků a možnosti jejich použití či k pozdějšímu rozšíření.

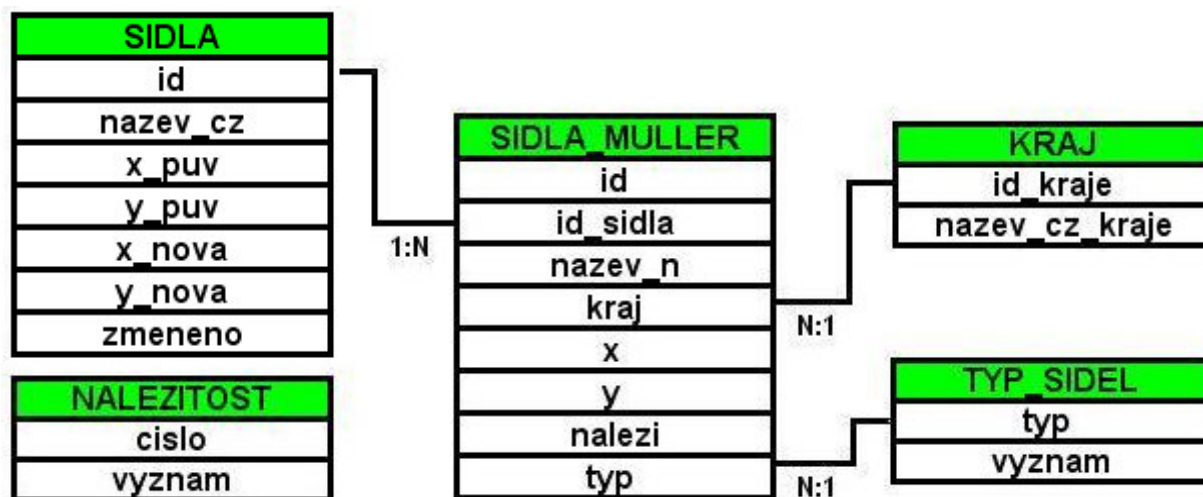
1. Vytvoření databáze sídel

Základními požadavky pro tuto práci bylo vytvoření datové struktury, její naplnění daty a provedení vybraných analýz z tohoto souboru dat. Výsledkem těchto požadavků je vytvoření normalizovaného datového modelu (viz. Obrázek 1).

1.1 Struktura databáze

Na použitý datový model byly kladeny nároky rozšiřitelnosti, efektivity a konzistence. Vzhledem k těmto nárokům byla vytvořena struktura znázorněná na Obrázku 1.

Obrázek 1: Schéma struktury databáze

Veškeré popisy atributů v tabulkách jsou popsány v Tabulkách 1 až 5.

Tabulka 1: Popis databázové tabulky SIDLA

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
id	bigint	jinak také označen jako primární klíč, sloužící pro přístup k datům (entitám tabulky)
nazev_cz	text	název sídla v českém jazyce
x_puv	double precision	původní X-ová souřadnice sídla poskytnutá ČSÚ
y_puv	double precision	původní Y-ová souřadnice sídla poskytnutá ČSÚ
x_nova	double precision	aktualizovaná X-ová souřadnice určená na ZM10 [2], [3]
y_nova	double precision	aktualizovaná Y-ová souřadnice určená na ZM10 [2], [3]
zmeneno	integer	popis v Tabulce 5

Tabulka SIDLA slouží jako základní stavební část DB. Je naplněna daty získanými od ČSÚ a daty z prací studentů zabývajícími se lokalizací a zpřesňováním polohy sídel a sídelních jednotek (více o tom přímo v pracích, které se touto problematikou zabývaly, viz. [2] a [3]). Obsahuje sloupec id (primární klíč), přes který se k ní odkazují příbuzné tabulky.

Tabulka 2: Popis databázové tabulky SIDLA_MULLER

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
id	integer	označen jako primární klíč, slouží pro přístup k datům (entitám tabulky)
id_sidla	integer	cizí klíč pro přístup k tabulce SIDLA, ke sloupci id
nazev_n	text	název sídla v německém jazyce
kraj	text	název kraje, kterému sídlo přísluší
x	double precision	X-ová souřadnice po transformaci z Müllerových map, poskytnutá v rámci prací studentů [2], [3]
y	double precision	Y-ová souřadnice po transformaci z Müllerových map, poskytnutá v rámci prací studentů [2], [3]
nalezi	integer	zda sídlo leží vně (hodnota 1) či uvnitř (hodnota 0) kraje na příslušném mapovém listě
typ	integer	typ města (více Tabulka 4)

Tabulka 2 slouží pro uložení dat získaných v rámci prací na lokalizaci sídel na Müllerových rukopisných mapách ([2], [3]).

Tabulka 3: Popis databázové tabulky KRAJ

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
id_kraje	text	významová zkratka názvu kraje na Müllerových mapách, cizí klíč pro přístup k tabulce SIDLA_MULLER, k sloupci kraj
nazev_cz_kraje	text	úplný název kraje

Tabulka 3 slouží jako referenční tabulka pro kontrolu vstupních dat do sloupce kraj v tabulce SIDLA_MULLER, zamezuje vložení jiné, než povolené hodnoty obsažené v této tabulce.

Tabulka 4: Popis databázové tabulky TYP_SIDEL

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
typ	integer	kód typu sídla zobrazeného na Müllerových mapách, cizí klíč k tabulce SIDLA_MULLER, k sloupci typ
vyznam	text	klíč k určení typu sídla

Tabulka 4 je opět referenční, určená pro kontrolu vstupních dat, tentokrát pro data uložená ve sloupci typ tabulky SIDLA_MULLER.

Tabulka 5: Popis databázové tabulky NALEZITOST

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
cislo	integer	kódové označení průběhu tvorby DB
vyznam	text	popis fáze tvorby DB

Tabulka 5 je významová tabulka popisující hodnoty ve sloupci zmeneno tabulky SIDLA.

1.2 Volba databázového systému

Pro vytvoření DB byl zvolen databázový systém PostgreSQL. Přínosem databázového systému PostgreSQL je jeho BSD licence (běžná licence otevřeného zdroje, není zde žádné omezení ohledně užití kódu zdroje, více [5]) a mimo to jsou s tímto systémem na fakultě velké zkušenosti. Tato DB bude výhledově sloužit nejen pro úlohy řešené v této práci, ale bude také základem pro další navazující projekty.

Databáze je uložena na fakultním serveru s následujícími specifikacemi:

HW:

CPU Xeon 5130 2GHz

RAM 4GB

HDD 500GB

SW

užívá technologii XEN, tzn. virtuální stroj

OS Debian Linux amd64

web server Apache

Práce s databází se realizuje vzdáleným přístupem přes program pgAdmin III [6] sloužící jako rozhraní ke správě, údržbě a aktualizaci této DB. Zahrnuta byla i ochrana uložených dat (díky umístění na fakultním serveru, který využívá periodické zálohování), čímž je omezena možnost ztráty informací. Díky těmto opatřením mají přístup k databázi pouze autorizované osoby a tudíž nehrozí ztráta či znehodnocení uložených dat vnějším zásahem.

2. Naplnění a aktualizace databáze

2.1 Prvotní plnění databáze

Jako vstupní data jsou použity soubory ve formátu .DBF poskytnuté od ČSÚ [4]. Jejich přehled je znázorněn v Tabulce 6.

Tyto soubory vychází (dle [2] a [4]) z Územně identifikačního registru základních sídelních jednotek (dále ÚIR-ZSJ), což je soustava databázových číselníků jednotek územně správního, technického a sídelního členění státu do úrovně podrobnosti částí obcí, k.ú. a základních sídelních jednotek. Obsahuje jejich názvy, kódy, vzájemné vazby a doplňující informativní údaje. ÚIR-ZSJ byl vytvářen v letech 1992 – 2004 pod pověřením Ministerstva pro místní rozvoj, od března 2004 patří pod záštitu ČSÚ. Tato data jsou aktuální k datu 2.1.2008 (více o struktuře, významu a využití souborů definičních bodů - Kapitola 3.2.4).

Tabulka 6: Přehled souborů definičních bodů pro užití v DB

Soubor	Konkrétní název souboru
definičních bodů obcí a vojenských újezdů	OBCE.DBF
katastrálních území	KU.DBF
městských obvodů a městských částí	MCAST.DBF
částí obcí	COB.DBF
částí obcí evidenčních	COBE.DBF
základních sídelních jednotek	ZSJ.DBF

Výhodou těchto zdrojových souborů je, že pokrývají celé území České republiky a jsou poskytovány zdarma online na internetových stránkách ČSÚ.

Výsledkem zpracování (dle [2]) těchto souborů byl textový soubor sidla.stx, který měl následující strukturu: na každém řádku (kromě hlavičky) bylo uvedeno generované id, souřadnice Y, souřadnice X (oboje souřadnice v soustavě Jednotné trigonometrické síť katastrální) a název sídla (u kterého byla mezera v názvu reprezentovaná podtržítkem) (více viz. Obrázek 2).

Obrázek 2: Ukázka zdrojového souboru sidla.stx

```

sidla YX M O O
1      614503      1063020 Rájec
2      619751      1060460 Čičová
3      620463      1059198 Velká_Černná_nad_orlicí
4      613703      1048871 Domašín_u_Černíkovíc
5      627791      1036572 Skršice
6      603618      1037438 Jedlová_v_orlických_horách
7      609073      1041098 Hlinné_u_Dobrého
8      610321      1038393 Kamenice_u_Dobrého
9      607984      1037832 Rovné_u_Dobrého
10     617351      1032747 Běstvíny
11     613919      1036437 Domašín_u_Dobrušky
12     616225      1034778 Křovice
13     616723      1037702 Mělčany_u_Dobrušky
14     618553      1035211 Pulice
15     611114      1037894 Spáleniště
16     612012      1057912 Vyhnánov
17     617015      1050762 Velká_Ledská
18     610086      1031466 Tis
19     615701      1056833 Kostelecká_Lhota
20     660644      1127523 Rytířsko
21     693489      1145417 Býkovec
22     654169      1134485 Kamenička
23     654795      1131408 Řehořov
24     658204      1136186 Vržanov
25     662189      1132137 Otín_nad_Jihlavou
26     662619      1133463 Předboř_nad_Jihlavou
27     662547      1135368 Svatoslav_nad_Jihlavou
28     689139      1152322 Praskolesy_u_Mrákotína
29     675460      1145652 Bezděkov_u_Třešti
30     675068      1144684 Stajiště
31     656458      1119294 Hrbov
32     654096      1122616 Janovice_u_Polné
33     661433      1119351 Nové_Dvory_u_Kamenné
34     827224      1100779 Nedaničky
35     823765      1102625 Petrovice_u_Měčina
36     821938      1099030 Radkovice_u_Měčina
37     828548      1100149 Třebýcina
38     824267      1150283 Filipova_Huť
39     829567      1148543 Javoří_Píla
40     832228      1152889 Roklanský_Les

```

Formát znázorněný na Obrázku 2 však není vhodný k importu dat do databáze, proto bylo nutno vytvořit program, který by tento soubor zpracoval a vytvořil výstup v syntaxi SQL k naplnění DB, respektive sloupců `id`, `nazev_cz`, `x_puv`, `y_puv` v tabulce `SIDLA`. Tyto programy jsou uloženy ve struktuře přiloženého CD znázorněného v Příloze B (`AHajek_BP_2009\Práce_s_tabulkou_sidla\sidla\Sidlo.java` a `Rozdeleni.java`).

Dle tabulky `NALEZITOST` byl naplněn i sloupec `zmeneno` a to na implicitní hodnotu 2, příslušející v této fázi všem sídlům, tzn. všem entitám tabulky `SIDLA`.

Výstupem z programů pozměňujících obsah souborů pro aktualizaci je soubor `sidla-insert.sql`, který je zobrazen na Obrázku 3. Takto zformátovaný vstup byl pomocí rozhraní programu `pgAdmin` nahrán do struktury DB a ukázka tohoto naplnění je na Obrázku 4. (Pozn.: sloupec `nazev_n` zde vyobrazený byl později přesunut do tabulky `SIDLA_MULLER` z důvodu konzistentnosti dat získaných z Müllerových map, kde se právě německý název sídel vyskytuje).

Obrázek 3: Náhled souboru sidla-insert.sql vytvořený pro naplnění databáze prvotními daty

```

INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (1, 'Rájec', 1063020.0, 614503.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (2, 'Čičová', 1060460.0, 619751.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (3, 'velkáČermná_nad_Orlicí', 1059198.0, 620463.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (4, 'Domašín_u_Černíkovíc', 1048871.0, 613703.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (5, 'Skršice', 1036572.0, 627791.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (6, 'Jedlová_v_Orlických_horách', 1037438.0, 603618.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (7, 'Hlinné_u_Dobrého', 1041098.0, 609073.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (8, 'Kamenice_u_Dobrého', 1038393.0, 610321.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (9, 'Rovné_u_Dobrého', 1037832.0, 607984.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (10, 'Běstvíný', 1032747.0, 617351.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (11, 'Domašín_u_Dobrušky', 1036437.0, 613919.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (12, 'Křovice', 1034778.0, 616225.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (13, 'Mělčany_u_Dobrušky', 1037702.0, 616723.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (14, 'Pulice', 1035211.0, 618553.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (15, 'Spáleniště', 1037894.0, 611114.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (16, 'Vyhnánov', 1057912.0, 612012.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (17, 'velká_Ledská', 1050762.0, 617015.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (18, 'Tis', 1031466.0, 610086.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (19, 'Kostelecká_Lhota', 1056833.0, 615701.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (20, 'Rytiřsko', 1127523.0, 660644.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (21, 'Bykovec', 1145417.0, 693489.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (22, 'Kamenička', 1134485.0, 654169.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (23, 'Řehořov', 1131408.0, 654795.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (24, 'Vržanov', 1136186.0, 658204.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (25, 'Otín_nad_Jihlavou', 1132137.0, 662189.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (26, 'Předboř_nad_Jihlavou', 1133463.0, 662619.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (27, 'Svatoslav_nad_Jihlavou', 1135368.0, 662547.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (28, 'Praskolesy_u_Mrákotína', 1152322.0, 689139.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (29, 'Bezděkov_u_Třešti', 1145652.0, 675460.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (30, 'Stajístě', 1144684.0, 675068.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (31, 'Hrbov', 1119294.0, 656458.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (32, 'Janovice_u_Polné', 1122616.0, 654096.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (33, 'Nové_Dvory_u_Kameně', 1119351.0, 661433.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (34, 'Nedamíčky', 1100779.0, 827224.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (35, 'Petrovice_u_Měčina', 1102625.0, 823765.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (36, 'Radkoviце_u_Měčina', 1099030.0, 821938.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (37, 'Třebýcina', 1100149.0, 828548.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (38, 'Filipova_Hut', 1150283.0, 824267.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (39, 'Javorí_Píla', 1148543.0, 829567.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (40, 'Roklanský_Les', 1152889.0, 832228.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (41, 'Vchynice-Tetov_II', 1150296.0, 826070.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (42, 'Bystré_u_Klatov', 1112827.0, 827346.0);
INSERT INTO SIDLA (ID, NAZEV_CZ, X_CPUV, Y_PUV) VALUES (43, 'Hoštice_u_Mochtína', 1110649.0, 829602.0);

```

Obrázek 4: Ukázka DB sídel naplněné prvotními daty

id	nazev_cz	nazev_n	x_puv	y_puv	x_nova	y_nova	zmeneno
[PK] bigint	text	text	double precis	double precis	double precis	double precis	integer
1	Rájec		1063020	614503			2
2	Čřčová		1060460	619751			2
3	Velká_Černná_J		1059198	620463			2
4	Domašín_u_Čerri		1048871	613703			2
5	Skršice		1036572	627791			2
6	Jedlová_v_Orlic		1037438	603618			2
7	Hlinné_u_Dobré		1041098	609073			2
8	Kamenice_u_Do		1038393	610321			2
9	Rovné_u_Dobré		1037832	607984			2
10	Běštviný		1032747	617351			2
11	Domašín_u_Dob		1036437	613919			2
12	Křovice		1034778	616225			2
13	Měličany_u_Dob		1037702	616723			2

2.2 Aktualizace databáze zpřesněnými souřadnicemi sídel

Dalším krokem bylo importování zpřesněných souřadnic, respektive naplnění sloupců `x_nova`, `y_nova` v tabulce `SIDLA`. K tomu účelu byly vytvořeny soubory `sidlaXaktual.stx` a `sidlaXsmaz.stx` (kde $X = \{1,2,3,4,5\}$) (viz. Obrázek 5 a 6) pro aktualizaci databáze, první zmíněné jsou pro sídla, která byla na mapových listech Müllerových map nalezena, druhé pro sídla, která na mapových listech nalezena nebyla (více tabulka `NALEZITOST`). Zpřesňování souřadnic probíhalo na podkladě základních map `ZM10`, na kterých byly souřadnice jednotlivých sídel odměřovány (více viz.[2]).

Obrázek 5: Část aktualizací souboru `sidla1aktual.stx`

```
sidla;YX;CM;0;0
10;617618.32;1032724.68;Běstviny
18;610177.80;1031491.33;Tis
126;854530.33;1002401.16;Fojtov
127;861551.55;999781.77;Lesík
129;854875.00;998664.00;oldřichov_u_Nejdku
131;858123.01;1000956.14;suchá_u_Nejdku
132;857987.00;997455.00;Tisová_u_Nejdku
133;855517.00;999722.00;vysoká_Štola
134;855567.96;1007521.14;Jimlíkov
135;852483.75;1006020.42;Mezirolí
138;843213.34;1001929.67;Dolní_Žďár_u_Ostrova
139;841336.24;999096.76;Hanušov
140;845928.80;1001052.63;Hluboký
141;843174.21;1000454.36;Horní_Žďár_u_Ostrova
142;845292.00;1002624.00;Kfely_u_Ostrova
143;840905.33;1001649.76;květnová
144;840418.18;1000310.17;Maroltov
146;842184.27;1000891.91;vykmanov_u_Ostrova
159;846579.91;1007449.41;Lesov
160;848750.00;1006520.00;Podlesí_u_Sadova
161;842929.91;1007697.07;Stráň
162;850419.12;1020727.98;Dražov
163;850511.44;1022593.89;Hlinky
165;833483.42;1000431.12;Korunní
166;833236.44;997342.26;Malý_Hrzín
167;836490.08;999145.43;Osvínov
168;836074.55;999751.63;Peklo
207;630024.91;991720.79;Bobr
208;627192.74;990627.63;Černá_voda_u_Žacléře
209;630191.58;994811.17;Prkenný_Důl
210;631900.82;993141.69;Rýchory
211;631175.78;994938.15;Vernířovice
264;709720.26;1006786.51;Liny
265;703451.65;1025934.54;Struhy
266;699971.89;1016198.67;Bojetice
267;698895.54;1014914.61;Holé_vrchy
268;702500.04;1015340.49;Chloumek_u_Mladé_Boleslavi
269;703787.62;1018517.19;Libichov
270;702591.09;1017027.13;Sýčina
271;698956.63;1016655.18;Týnec_u_Dobrovice
272;698640.32;1017234.48;Úherce
273;690528.54;1010436.65;Bechov
```

Obrázek 6: Část aktualizacího souboru sidla1smaz.stx

```

sidla YX CM 0 0
137 842505.00 999108.00 Arnoldov
332 612909.00 1008059.00 Metujka
758 885198.00 1002788.00 Výspa
915 561740.00 1027482.00 Hundorf
972 739062.00 1001520.00 Štětí_II
1612 821768.00 993692.00 Pavlov_u_Vernéřova
1613 821112.00 993468.00 Potočná_u_Vernéřova
1616 826685.00 1000717.00 Velká_Lesná
1619 828074.00 990204.00 Dolina
1620 828140.00 988352.00 Přisečnice
1624 815688.00 985212.00 Menhartice_u_Křimova
1631 815221.00 995374.00 Kralupy_u_Chomutova
1664 661712.00 991168.00 Přívlika
1736 792727.00 990298.00 Čepirohy
1737 799234.00 985795.00 Dřínov_u_Komořan
1739 796076.00 988686.00 Hořany
1741 788769.00 984204.00 Konobříže
1743 791474.00 986281.00 Most_I
1744 788760.00 984800.00 Pařidla
1748 793188.00 987252.00 Souš
1794 620001.00 1025568.00 Domkov
2226 865754.00 996456.00 Ptačí
2915 860003.00 1005567.00 Stará_Chodovská
2929 876207.00 1007430.00 Leopoldovy_Hamry
3338 825566.00 991573.00 Podmílesy
3361 809429.00 975134.00 Gabrielína_Huť
4365 763249.00 970096.00 Dělouš
4374 763497.00 972738.00 všebořice
4418 668242.00 983351.00 Zlatá_Olešnice_Navarovská
4535 877633.00 1007148.00 Smrčí_u_Nového_Kostela
4536 878289.00 1006369.00 Svažec
4552 888409.00 1010389.00 Velký_Rybník_u_Skalné
4915 864259.00 1016819.00 Vítkov_u_Sokolova
4917 868967.00 1021649.00 Bystřina
5342 800945.00 987197.00 Nové_Sedlo_nad_Bílinou
5345 820476.00 990125.00 Úbočí_u_Výsluní
5348 801729.00 983790.00 Kundratice_u_Chomutova
5349 802443.00 984537.00 Podhůří_u_Vysoké_Peče
5419 804205.00 977260.00 Svahová_I
5422 795605.00 981875.00 Čtrnáct_Dvorců
5435 790207.00 982391.00 Růžodol
5441 797574.00 988345.00 Hořešice

```

Struktura souborů uvedených na Obrázcích 5 a 6 opět nevyhovuje potřebám formátu vstupu do DB a tudíž bylo nutno z aktualizacího souborů vyseparovat data a zapsat je ve vhodné struktuře použitelné pro aktualizaci a uložení do DB.

Programy, které toto umožňují, jsou uloženy v příloženém CD (AHajek_BP_2009\Práce_s_tabulkou_sidla\aktualizace_sidla_aktual a aktualizace_sidla_smaz, ve kterých je v každém z nich samostatná dvojice souborů Sidlo.java a Rozdeleni.java).

Díky těmto programům, které zpracovaly aktualizacího soubory sidlaXaktual.sql a sidlaXsmaz.sql, se vygeneroval výstup znázorněný na Obrázku 7.

Obrázek 7: Část souboru pro aktualizaci DB sídel vygenerovaný programem ze souborů sidlaXaktual.stx

```
UPDATE sidla SET zmeneno = 1, x_nova = 1032724.68, y_nova = 617618.32
WHERE id = 10;
UPDATE sidla SET zmeneno = 1, x_nova = 1031491.33, y_nova = 610177.8
WHERE id = 18;
UPDATE sidla SET zmeneno = 1, x_nova = 1002401.16, y_nova = 854530.33
WHERE id = 126;
UPDATE sidla SET zmeneno = 1, x_nova = 999781.77, y_nova = 861551.55
WHERE id = 127;
UPDATE sidla SET zmeneno = 1, x_nova = 998664.0, y_nova = 854875.0
WHERE id = 129;
UPDATE sidla SET zmeneno = 1, x_nova = 1000956.14, y_nova = 858123.01
WHERE id = 131;
UPDATE sidla SET zmeneno = 1, x_nova = 997455.0, y_nova = 857987.0
WHERE id = 132;
UPDATE sidla SET zmeneno = 1, x_nova = 999722.0, y_nova = 855517.0
WHERE id = 133;
UPDATE sidla SET zmeneno = 1, x_nova = 1007521.14, y_nova = 855567.96
WHERE id = 134;
```

Pozn.: Výstup ze souborů sidlaXsmaz.stx je obdobný situaci na Obrázku 7, jen s tím rozdílem, že hodnota zmeneno se nastavuje na 0.

Celkovým výstupem z této části aktualizace bylo 10 souborů, které se nahrály do databáze a označení ve sloupci zmeneno bylo nahrazeno z implicitní hodnoty 2 na 1 pro sídla v souborech sidlaXaktual.stx a hodnotou 0 pro sídla ze souborů sidlaXsmaz.stx (viz. tabulka NALEZITOST).

V této fázi byla tabulka SIDLA naplněna počtem 22215 záznamů, což neznačí konečný počet sídel. V DB byla v této fázi zanesena pouze sídla poskytnutá ČSÚ a ta byla následně aktualizována. Ukázka takto naplněné tabulky SIDLA je vyobrazena na Obrázku 8.

Pro určení správnosti vložení a aktualizace prvotních dat jsem provedl kontrolní analýzu Příkazem 1 zahrnující vypsání všech sídel majících ve sloupci zmeneno hodnotu 2. Předpoklad byl, že by všechny záznamy v tabulce SIDLA měly mít buď hodnotu 1 nebo 0. Výsledek je zachycen na Obrázku 9.

Obrázek 8: Výpis z tabulky SIDLA po aktualizaci ze souborů sidlaXaktual.stx

	id	nazev_cz text	nazev_n text	x_puv double precis	y_puv double precis	x_nova double precis	y_nova double precis	zmeneno integer
154	154	Kolešov_u_Žlutih		1032495	829652			2
155	155	Močidlec		1034118	828080			2
156	156	Novosedly_u_Ži		1035767	829853			2
157	157	Semtěš_u_Žlutih		1031606	833432			2
158	158	Bor_u_Karlovyčl		1007922	844856	1007954.67	844890.85	1
159	159	Lesov		1007434	846607	1007449.41	846579.91	1
160	160	Podleší_u_Sado		1006520	848750	1006520	848750	1
161	161	Stráň		1007666	842938	1007697.07	842929.91	1
162	162	Dražov		1020719	850354	1020727.98	850419.12	1
163	163	Hlínky		1022692	850718	1022593.89	850511.44	1
164	164	Boč		998964	832861	998828.45	832864.81	1
165	165	Korunní		1000425	833493	1000431.12	833483.42	1
166	166	Malý_Hrzní		997350	833244	997342.26	833236.44	1

Příkaz 1: Kontrola vložených dat do tabulky SIDLA

```

SELECT
    id,
    nazev_cz
FROM
    sidla
WHERE
    zmeneno = 2
;

```

Obrázek 9: Vyhledání zbylých sídel s atributem zmeneno = 2 v kompletně aktualizované tabulce SIDLA

	id bigint	nazev_cz text
1	4399	Vrbka_u_Opavy
2	10023	Košátky
3	14740	Bílá_Bříza
4	14741	Svoboda
5	15148	Ryžovna
6	16424	Služovice

Jak je z Obrázku 9 patrné, v aktualizacích souborů se nenacházelo 6 sídel. Vzhledem k tomu, že se jedná o velmi malý podíl z celku, nebyly prozatím uskutečněny kroky k nápravě tohoto stavu.

2.3 Uložení dat z Müllerových map

Další krok již vedl k vytvoření nové tabulky ve struktuře DB a to tabulky SIDLA_MULLER. Tato tabulka slouží pro uložení dat získaných pouze ze zpracovaných rukopisných Müllerových map. Jedná se o mapy, na kterých jsou znázorněny kraje Berounský, Prácheňský, Litoměřický, Rakovnický, Chudimský a Hradecký (viz. Příloha A). Předpokládá se využití této DB i v pozdějších projektech, respektive plánuje se začlenění dat z dalších mapových listů rukopisných Müllerových map Čech, ale i z jiných mapových děl, a to nejen pro, v této práci použité, retrospektivní analýzy změn sídel v průběhu dějin.

K této tabulce přibýly ještě dvě referenční a to KRAJ a TYP_SIDELE. Tabulka KRAJ slouží k uchování názvů a označení krajů a TYP_SIDELE pro uchování druhu sídel dle kategorií používaných na počátku 18. století. Důvodem pro vytvoření těchto dvou tabulek bylo normalizování datového modelu a zabránění ukládání chybných či duplicitních hodnot ve sloupcích kraj a typ v tabulce SIDLA_MULLER. Souřadnice, které byly vloženy do této tabulky, se získaly transformací z místní souřadnicové soustavy mapových listů do systému JTSK a tyto ztransformované souřadnice byly použity do sloupců x a y v této tabulce (více v [2], [3]).

Při získávání dat z map byl zjištěn fakt, že na nich byla nalezena i sídla, která se v tabulce SIDLA nevyskytují. Tato sídla byla samozřejmě poznamenána a to s id 10000000 zvyšujícím se po jedničce. Vzhledem k vazbě mezi sloupcem id_sidla tabulky SIDLA_MULLER a id z tabulky SIDLA, bylo nutno sídla nevyskytující se v tabulce SIDLA do ní doplnit.

Poskytnuté údaje pro naplnění tabulky byly ve formě textových souborů, které měly následující strukturu: na každém řádku (kromě hlavičky) bylo uvedeno vygenerované id z tabulky SIDLA nebo nově vytvořené osmimístné, souřadnice Y, souřadnice X (oboje souřadnice v systému Jednotné trigonometrické sítě katastrální), hodnota ve sloupci nalezí, značící příslušnost ke kraji na daném mapovém listě a název sídla v německém jazyce (u kterého byla mezera v názvu reprezentovaná podtržítkem) (více viz. Obrázek 10).

Obrázek 10: Ukázka souboru k naplnění tabulky SIDLA_MULLER

```

Vsechna YX CM 0 0
680 741632.27 1100357.16 0.00 Prtšchitz
2816 780345.81 1082559.80 0.00 Birkenberg
4720 747172.10 1055821.77 0.00 Sbraslaw
6445 760493.55 1094480.07 0.00 Krašna_hora
6454 776475.31 1089027.66 0.00 Milin
6466 756458.00 1074746.00 0.00 Knin
7075 792246.75 1091760.34 1.00 Rosmital
7127 791874.29 1060580.59 0.00 Zbirow
7338 761755.95 1089892.86 0.00 Kameik
7342 745087.38 1091909.45 0.00 Amšchelberg_B.Kozowy_hory
8235 751875.93 1094236.06 0.00 Chlumetz
8839 744801.42 1110107.18 1.00 Gištebnitz
9159 747233.75 1069051.40 0.00 Stiechowitz
9188 765272.36 1074172.13 0.00 Dobříž
9367 778470.85 1063956.32 0.00 Lochowitz
9408 788172.00 1063315.00 0.00 Čzerhowitz
9412 784033.25 1065334.83 0.00 Horžowitz
9413 773551.00 1068151.00 0.00 Hoštowitz
10050 778254.07 1101655.81 1.00 Mirowitz
10380 739185.72 1109261.63 1.00 Borotin
10542 738893.43 1086060.98 0.00 Maršchowitz
10933 742649.00 1100916.00 0.00 Sedletz
16080 796651.74 1068394.99 0.00 Mauth
16089 804355.00 1060120.00 1.00 Radnitz
16145 758235.29 1065634.04 0.00 Mnišchek
16163 747484.84 1065164.62 0.00 Dawle
16519 739450.18 1074652.09 0.00 Nedworžitz
16521 740120.69 1081265.19 0.00 Neweklow
16533 726921.32 1068230.55 1.00 Pišcheli
16853 730608.92 1084101.80 1.00 Bištritz
10000219 762248.68 1057581.52 0.00 wudnian
16787 783523.13 1061001.30 0.00 schebrak
9614 778649.82 1082513.53 0.00 Pržibram
9620 784948.75 1096737.14 1.00 Brzesnitz
16130 740591.00 1064873.00 1.00 Eule
7078 749012.91 1090267.95 0.00 seltšchan
9837 733436.12 1094150.05 0.00 wotitz
16512 733678.58 1101203.53 1.00 Milčzin

```

V těchto souborech pro naplnění tabulky SIDLA_MULLER byl samozřejmě předpokládán výskyt duplicitních hodnot id sídel, díky přesahu použitých mapových listů. Avšak pro vložení osmimístných id do tabulky SIDLA bylo nutné každé toto id vložit jen jednou, kvůli jejich jednoznačnosti, aby mohla sloužit jako primární klíč v tabulce SIDLA a do tabulky SIDLA_MULLER naopak vložit všechna.

Z každého poskytnutého souboru pro naplnění jsem vytvořil vždy dva soubory, soubor XXX_sidla_vsechna, kde XXX značí zkratku kraje, obsahující pouze osmimístné id a soubor XXX_sidla_muller, naplňující tabulku SIDLA_MULLER (Obrázek 11).

Obrázek 11: Ukázka souboru pro vkládání záznamů do tabulky SIDLA_MULLER

```
INSERT INTO sidla_muller (ID, ID_SIDLA, NAZEV_N, KRAJ, X, Y, NALEZI ) VALUES
(NEXTVAL('seq_sidla_muller'),680, 'Prtšchitz', 'BER', 1100357.16, 741632.27, 0) ;
INSERT INTO sidla_muller (ID, ID_SIDLA, NAZEV_N, KRAJ, X, Y, NALEZI ) VALUES
(NEXTVAL('seq_sidla_muller'),2816, 'Birkenberg', 'BER', 1082559.8, 780345.81, 0) ;
INSERT INTO sidla_muller (ID, ID_SIDLA, NAZEV_N, KRAJ, X, Y, NALEZI ) VALUES
(NEXTVAL('seq_sidla_muller'),4720, 'Sbraslaw', 'BER', 1055821.77, 747172.1, 0) ;
INSERT INTO sidla_muller (ID, ID_SIDLA, NAZEV_N, KRAJ, X, Y, NALEZI ) VALUES
(NEXTVAL('seq_sidla_muller'),6445, 'Krašna_hora', 'BER', 1094480.07, 760493.55, 0) ;
INSERT INTO sidla_muller (ID, ID_SIDLA, NAZEV_N, KRAJ, X, Y, NALEZI ) VALUES
(NEXTVAL('seq_sidla_muller'),6454, 'Mílin', 'BER', 1089027.66, 776475.31, 0) ;
INSERT INTO sidla_muller (ID, ID_SIDLA, NAZEV_N, KRAJ, X, Y, NALEZI ) VALUES
(NEXTVAL('seq_sidla_muller'),6466, 'Knín', 'BER', 1074746.0, 756458.0, 0) ;
INSERT INTO sidla_muller (ID, ID_SIDLA, NAZEV_N, KRAJ, X, Y, NALEZI ) VALUES
(NEXTVAL('seq_sidla_muller'),7075, 'Rosmital', 'BER', 1091760.34, 792246.75, 1) ;
INSERT INTO sidla_muller (ID, ID_SIDLA, NAZEV_N, KRAJ, X, Y, NALEZI ) VALUES
(NEXTVAL('seq_sidla_muller'),7127, 'Zbirow', 'BER', 1060580.59, 791874.29, 0) ;
```

Pro generování hodnoty sloupce id do tabulky SIDLA_MULLER jsem vytvořil sekvenci, uvedenou v Příkazu 2, která přiřazuje identifikátor ve sloupci id sídlu dle řádku, ve kterém je vloženo.

Příkaz 2: Sekvence pro generování hodnoty id pro tabulku SIDLA_MULLER

```
CREATE SEQUENCE
  seq_sidla_muller
START WITH 1 INCREMENT BY 1;
```

Z jednotlivých souborů XXX_sidla_vsechna jsem sestavil jeden soubor vsechna_komplet.sql, obsahující všechny záznamy osmimístně označených sídel. Z nich jsem vybral všechna sídla po jednom záznamu, tzn. odstranil jsem duplicity a vložil jsem je do tabulky SIDLA (viz. Obrázek 12). Tato sídla jsou označena podle klíče a to takového, že sídla s osmimístním id ležící v ČR začínají číslicí 1, sídla mimo ČR jiným, konkrétně pro Německo je to číslice 9, pro Polsko 4.

Obrázek 12: Tabulka SIDLA obsahující osmimístná id

	id	nazev_cz	x_puv	y_puv	x_nova	y_nova	zmeneno	typ
	[PK] bigint	text	double precis	double precis	double precis	double precis	integer	text
22212	22212	Tyršův_vrch	1046600	741200			0	
22213	22213	Pančrác-průmysl	1047200	741700			0	
22214	22214	Reitknechtka	1047000	741700			0	
22215	22215	Braník-jih_B	1049400	744600			0	
22216	10000001						3	
22217	10000002						3	
22218	10000003						3	
22219	10000004						3	
22220	10000005						3	
22221	10000006						3	
22222	10000007						3	
22223	10000008						3	
22224	10000009						3	

Pozn.: Počet řádků znázorněný na Obrázku 12 pro tabulku SIDLA nekorresponduje s konečným počtem zpracovaných záznamů sídel. Ten je vyšší, než byl v momentě vložení obrázku. Vzhled tabulky SIDLA_MULLER po vložení všech osmimístných id je zobrazen na Obrázku 13.

Obrázek 13: Vyobrazení tabulky SIDLA_MULLER po aktualizaci bez udání typu sídel

	id [PK] integer	id_sidla integer	nazev_n text	kraj text	x double precis	y double precis	nalezi integer	typ integer
1	1	680	Průčhitz	BER	1100357.16	741632.27	0	
2	2	2816	Birkenberg	BER	1082559.8	780345.81	0	
3	3	4720	Sbraslaw	BER	1055821.77	747172.1	0	
4	4	6445	Krařna_hora	BER	1094480.07	760493.55	0	
5	5	6454	Millin	BER	1089027.66	776475.31	0	
6	6	6466	Knin	BER	1074746	756458	0	
7	7	7075	Rosmital	BER	1091760.34	792246.75	1	
8	8	7127	Zbirow	BER	1060580.59	791874.29	0	
9	9	7338	Kameik	BER	1089892.86	761755.95	0	
10	10	7342	Amšchelberg_B	BER	1091909.45	745087.38	0	
11	11	8235	Chlumetz	BER	1094236.06	751875.93	0	
12	12	8839	Giftebnitz	BER	1110107.18	744801.42	1	
13	13	9159	Stiechowitz	BER	1069051.4	747233.75	0	

Dalším krokem bylo vložení jednotlivých typů sídel do sloupce typ. Proto byly vytvořeny soubory, které obsahují sídla stejného typu v kraji (viz. Obrázek 14).

Obrázek 14: Soubor se sídly rozdělenými dle typu (zde vsi se zámky)

PRA_vsisezamky	YX	CM	0	0	
173	5719.61	3848.87	0.00		Schikowi
205	4489.36	4023.84	0.00		Matßchitz
502	5852.57	4095.62	0.00		Köllerdorf_B.Girßitzna
538	6258.89	3565.34	0.00		Nemlkau
1407	3461.93	3527.13	0.00		Strahl_B.Střelna
2092	4163.05	4615.18	0.00		Přetßchín
2160	1125.35	3065.29	0.00		Kržeßstiwitz
2175	6034.72	3727.90	0.00		Pržeßtanitz
2188	5457.65	3361.62	0.00		Czegkow
2191	5424.16	3568.97	0.00		Tedraßchitz
2196	4394.32	2434.70	0.00		Laßchan
2577	6119.24	3275.24	1.00		Gindřichowitz
2580	6025.14	3136.30	0.00		Mlaßow
2586	5955.94	3401.55	0.00		Autßchín
3451	2211.97	1205.54	0.00		Toußchkow
3859	3798.12	2358.09	0.00		Polle
4322	5964.82	4262.32	0.00		Ober_Teßchau
4327	5858.23	4453.95	0.00		Kundratitz
4334	5578.49	4460.27	0.00		Wadatitz
5514	4075.74	3908.23	0.00		Wohrazenitz
5517	3255.64	4808.63	0.00		Cžernetitz
5557	4034.61	2346.07	0.00		Bezdiekow
7291	2713.02	5263.31	0.00		Budkowa
7310	3603.89	4958.53	0.00		Eltßchowitz
7545	2306.87	1805.12	0.00		Rakowitz
7554	1762.48	2197.92	0.00		Warwaßchau
7625	4393.87	2137.48	0.00		woßseletz
7824	4493.22	5144.95	0.00		Stíkau
7834	3517.90	2714.26	0.00		Bratronitz
7842	3840.73	4439.40	0.00		Czeßchtitz
7845	2283.32	4226.55	0.00		Drahenitz
8030	2282.18	2334.25	0.00		Cžerhonitz
8032	2108.03	2842.16	0.00		Cžißchowa
8044	2205.61	3560.83	0.00		Keßtržan
8237	2148.99	795.05	0.00		Zbenitz
8825	4742.32	3655.04	0.00		Schihowitz
9091	5418.51	4156.34	0.00		Langendorf
9100	6142.78	3860.07	0.00		Hlawniowitz
9104	5526.08	3603.22	0.00		Hradek
9106	4166.09	2430.69	0.00		Kanowitz
9190	2828.91	1480.51	0.00		Drahenitz
9423	3219.30	4296.81	0.00		Hoßtitz
9443	1659.79	4965.73	0.00		Libietitz

Formát vstupu na Obrázku 14 byl zpracován do vhodné podoby programy, které jsou uloženy na příloženém CD (\Hajek_BP_2009\Kraj_XXX_YYY, kde v každém ze souborů obsahující aktualizací data v rámci krajů, jsou dvojice programů Sidlo.java a Rozdeleni.java, které s těmito daty pracují).

Výsledkem výstupu programů byl soubor pro vložení typu sídla k příslušným prvkům v tabulce SIDLA_MULLER. Ukázka formátu dat pro vložení typu sídel je vyobrazena na Obrázku 15.

Obrázek 15: Ukázka příkazů, díky kterým se vloží do tabulky SIDLA_MULLER informace o typu sídla

```
UPDATE sidla_muller SET typ = 8 WHERE id_sidla = 515 AND kraj = 'PRA' ;
UPDATE sidla_muller SET typ = 8 WHERE id_sidla = 3846 AND kraj = 'PRA' ;
UPDATE sidla_muller SET typ = 8 WHERE id_sidla = 5825 AND kraj = 'PRA' ;
UPDATE sidla_muller SET typ = 8 WHERE id_sidla = 7296 AND kraj = 'PRA' ;
UPDATE sidla_muller SET typ = 8 WHERE id_sidla = 8823 AND kraj = 'PRA' ;
UPDATE sidla_muller SET typ = 8 WHERE id_sidla = 8824 AND kraj = 'PRA' ;
UPDATE sidla_muller SET typ = 8 WHERE id_sidla = 10326 AND kraj = 'PRA' ;
```

Data ze všech poskytnutých krajů byla zpracována a v této fázi byla tabulka SIDLA_MULLER již plně aktualizovaná. Její částečný přehled naleznete na Obrázku 16.

Obrázek 16: Ukázka plně naplněné tabulky SIDLA_MULLER

id	id [PK]	id_sidla	nazev_n	kraj	x	y	nalezi	typ
	integer	integer	text	text	double precis	double precis	integer	integer
930	930	16134	Garlik	BER	1057937.93	754126.32	0	7
931	931	16159	Ober_Cžernulitz	BER	1056051	751952	0	7
932	932	16780	Fraßich	BER	1051587	765152	0	7
933	933	16786	Zditz	BER	1057899	777031	0	7
934	934	16817	Drahno_Aujeßt	BER	1059627.67	795323.57	0	7
935	935	16832	Rot_Aujeßt	BER	1103872.72	737176.53	0	7
936	936	20399	Sliwetz	BER	1087926.6	777211.7	0	7
937	937	10064	Protiwin	PRA	1139028.09	771376.84	0	1
938	938	16879	Weißich_Birken_B.Wilab	PRA	1149150	791544	0	1
939	939	536	Unf:_Fr:_Bergftädtl	PRA	1122987	826207	0	2
940	940	7075	Roßenthal_B.Rozmital	PRA	1091457.54	790080.4	0	2

3. Aplikace metod

3.1 Polohově závislé

Pro polohově závislé analýzy jsem vycházel ze zpřesněných souřadnic v tabulce SIDLA (sloupce *x_nova*, *y_nova*) a z transformovaných souřadnic sídel zobrazených na rukopisných Müllerových mapách, reprezentovanými sloupci *x* a *y* v tabulce SIDLA_MULLER.

3.1.1 Rozdíly souřadnic mezi entitami v tabulce SIDLA a SIDLA_MULLER

První zájmová analýza vychází z relace mezi zmíněnými tabulkami, tzn. že zjišťuji rozdíl mezi souřadnicemi sídla v tabulce SIDLA a souřadnicemi uvedenými v tabulce SIDLA_MULLER. V případě, že se sídlo vyskytuje v tabulce SIDLA_MULLER několikrát, bere se rozdíl pro každý záznam a z nich se následně informativně vypočte jejich průměr.

Již z názvu kapitoly vyplývá, že se jedná o porovnání určení polohy sídel ze dvou různých zdrojů ve dvou odlišných časových obdobích a to samo o sobě již uvozuje domněnku, že k určitým poměrně větším odchylkám dospějí.

Postup byl následující - prvotně jsem sestavil tabulku ROZDIL_SIDLA_MULLER, ze které budou následně odvozené další tabulky, SQL dotazem uvedeným v Příkazu 3.

Příkaz 3: Sql dotaz pro vytvoření tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER

```
CREATE TABLE rozdil_sidla_muller AS (  
  SELECT  
    sidla.id AS SIDLA_ID,  
    sidla.nazev_cz AS NAZEV_CZ,  
    sidla_muller.id AS MULLER_ID,  
    (abs(sidla.x_nova - sidla_muller.x)) AS DELTA_X,  
    (abs(sidla.y_nova - sidla_muller.y)) AS DELTA_Y  
  FROM  
    sidla,  
    sidla_muller  
  WHERE sidla.id = sidla_muller.id_sidla AND  
    sidla_muller.id_sidla < 1000000  
);
```

Její popis naleznete v Tabulce 7.

Tabulka 7: Popis tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
sidla_id	bigint	id entity uvedený ve sloupci id tabulky SIDLA
nazev_cz	text	český název sídla
muller_id	integer	id entity uvedený ve sloupci id tabulky SIDLA_MULLER
delta_x	double precision	rozdíl souřadnic X sobě si odpovídajících sídel
delta_y	double precision	rozdíl souřadnic Y sobě si odpovídajících sídel

Ukázka tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER je zobrazena na Obrázku 17.

Obrázek 17: Ukázka výstupu z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER

	sidla_id bigint	nazev_cz text	muller_id integer	delta_x double precis	delta_y double precis
1	7883	Ostřetín	5883	494.1499999999	671.6999999999
2	7883	Ostřetín	4812	2086.0700000000	1571.0799999999
3	7886	Poběžovice_u_F	5885	0	0
4	16487	Přelovice	6250	146.8500000000	371.7399999999
5	16495	Řečany_nad_La	6256	0	0
6	16503	Srch	6262	358	18.239999999999
7	16506	Staré_Jesenčan	6265	406.2899999999	354.1900000000
8	16507	Staré_Ždánice	6266	24.360000000001	248.8000000000
9	8926	Veliny	5966	564.8500000000	685.4599999999
10	8926	Veliny	4951	2157.3999999999	520.2700000000
11	8936	Banín	5975	0	0

5512 rows.

Počet záznamů v této tabulce je 5512, což odpovídá počtu záznamů v tabulce SIDLA_MULLER (6278) po odečtení sídel s 8-místnými souřadnicemi (766) avšak se zanecháním duplicit. U těch záznamů duplicitně uložených sídel, kde je `delta_x`, `delta_y` rovna 0, se jedná o sídla vzata jako identická při transformaci souřadnic z Müllerových map do S-JTSK. Těchto sídel je celkem 1680, pro kraje obsažené v databázi (toto číslo je však ve skutečnosti menší, právě díky obsahu duplicitních hodnot).

Určením polohové odchylky pro každé sídlo nalezené na Müllerových mapách lze udělat jednoduchou statistiku rozložení velikosti a počtu těchto odchylek.

Provedu statistiku rozdělení polohových odchylek v rámci všech, tzn. i duplicitních sídel. Rozdělím tuto úlohu na dvě části, které samostatně vyřeším, pro sídla uložená unikátně a pro sídla uložená duplicitně.

Prvním krokem bude určení odchylek mezi entitami v tabulce SIDLA a entitami v tabulce SIDLA_MULLER s kardinalitou 1 ku 1, tzn. že jednomu záznamu v tabulce SIDLA odpovídá pouze jeden záznam v tabulce SIDLA_MULLER.

Provedu výběr z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER způsobem uvedeným v Příkazu 4.

Příkaz 4: Výběr unikátních sídel z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER

```
CREATE TABLE rozdil_sidla_muller_unikatni AS (  
  SELECT  
    sidla_id,  
    delta_x,  
    delta_y,  
    sqrt((delta_x)^2 + (delta_y)^2) AS odchylka  
  FROM  
    rozdil_sidla_muller  
  WHERE  
    sidla_id IN  
    (  
      SELECT  
        id_sidla  
      FROM  
        sidla_muller  
      GROUP BY (id_sidla)  
      HAVING COUNT (id_sidla) = 1  
    )  
);
```

Popis tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI je zobrazen v Tabulce 8. Její vzhled je zobrazen na Obrázku 18.

Tabulka 8: Popis tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
sidla_id	bigint	id entity uvedený ve sloupci id tabulky SIDLA
delta_x	double precision	rozdíl souřadnic X sobě si odpovídajících sídel
delta_y	double precision	rozdíl souřadnic Y sobě si odpovídajících sídel
odchylka	double precision	polohová odchylka mezi záznamy v tabulce SIDLA a jejími odpovídajícími, unikátně uloženými, záznamy v tabulce SIDLA_MULLER

Obrázek 18: Část tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI

	sidla_id bigint	delta_x double precis	delta_y double precis	odchylka double precis
1	7886	0	0	0
2	16487	146.850000000	371.739999999	399.694320825
3	16495	0	0	0
4	16503	358	18.239999999	358.464360292
5	16506	406.289999999	354.190000000	539.001039145
6	16507	24.360000000	248.800000000	249.989698987
7	8936	0	0	0
8	10649	560.350000000	793.260000000	971.212412451
9	10653	453.030000000	64.380000000	457.581648779
10	10662	0	0	0
11	10663	34.169999999	303.010000000	304.930564227

4700 rows.

Odchylky jednotlivých záznamů v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI jsem vypočetl podle Vzorce 1.

Ve Vzorcí 2 je potom vypočtena průměrná polohová odchylka záznamů tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI.

Vzorec 1: Výpočet polohové odchylky Δ_{xy} pro každé sídlo uložené v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI

$$\Delta_{xy} = \sqrt{(\text{delta } x)^2 + (\text{delta } y)^2}$$

Vzorec 2: Výpočet průměrné polohové odchylky Δ pro záznamy v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI

$$\Delta = \frac{1}{(4700-1)} * \sum (\text{odchylka})$$

Jmenovatel ve Vzorcí 2 je (4700 - 1) proto, že určí průměr na omezené množině sídel, ne pro všechna sídla zanesená v databázi.

Průměrná polohová odchylka tedy dle Vzorce 2 vychází následovně:

$$\Delta = 549,31 \text{ m}$$

Obdobně jako tabulka ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI, byla vytvořena i tabulka ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI. Způsob je uveden v Příkazu 5.

Příkaz 5: Výběr duplicitních sídel z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER

```
CREATE TABLE rozdil_sidla_muller_duplicitni AS (
    SELECT
        sidla_id,
        delta_x,
        delta_y,
        sqrt((delta_x)^2 + (delta_y)^2) AS odchylka,
        muller_id
    FROM rozdil_sidla_muller
    WHERE sidla_id IN
        (
            SELECT
                id_sidla
            FROM
                sidla_muller
            GROUP BY (id_sidla)
            HAVING COUNT (id_sidla) > 1
        )
);
```

Tabulka ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI má parametry, které jsou popsány v Tabulce 10. Ukázka tabulky je na Obrázku 19.

Tabulka 9: Popis tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
sidla_id	bigint	id entity uvedený ve sloupci id tabulky SIDLA
delta_x	double precision	rozdíel souřadnic X sobě si odpovídajících sídel
delta_y	double precision	rozdíel souřadnic Y sobě si odpovídajících sídel
odchylka	double precision	polohová odchylka mezi záznamy v tabulce SIDLA a jejími odpovídajícími, duplikátně uloženými, záznamy v tabulce SIDLA_MULLER
muller_id	integer	id entity uvedený ve sloupci id tabulky SIDLA_MULLER

Obrázek 19: Ukázka tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI

	sidla_id bigint	delta_x double precis	delta_y double precis	odchylka double precis	muller_id integer
14	8301	604.330000000	615.809999999	862.807455345	4831
15	7502	598.799999999	275.479999999	659.128720660	5851
16	7502	555.339999999	53.400000000	557.901492738	4774
17	7513	223.929999999	792.060000000	823.106122258	5859
18	7513	101.189999999	455.800000000	466.897265038	4779
19	6965	734.929999999	1010.279999999	1249.31492558	5813
20	6965	195.910000000	79.729999999	211.512649740	4745
21	6890	2348.829999999	288.230000000	2366.44858422	3152
22	6890	1734.010000000	282.180000000	1756.81992033	2483
23	8532	283.75	256.760000000	382.674483209	4856
24	8532	0	0	0	5939
25	8535	166.479999999	292.939999999	336.941291622	5942

812 rows.

Pro sídlo mající v tabulce SIDLA ve sloupci id hodnotu 8532 platí, že má v jednom záznamu rozdíl souřadnic 0, protože bylo bráno jako identické, a ve druhém již ne, což odpovídá tomu, že bylo nalezeno i na sousedním listě, ale zde už nebylo bráno jako identické pro transformaci souřadnic z místní soustavy mapového listu do S-JTSK.

Provedu výpočet polohové odchylky pro každé sídlo uložené v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI. Způsob je zobrazený ve Vzorcí 3.

Vzorec 3: Výpočet polohové odchylky Δ_{xy} pro každé sídlo uložené v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI

$$\Delta_{xy} = \sqrt{(\text{delta } x)^2 + (\text{delta } y)^2}$$

Vzorec 4: Výpočet průměrné polohové odchylky Δ pro záznamy v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI

$$\Delta = \frac{1}{(812-1)} * \sum (\text{odchylka})$$

Jmenovatel zlomku (812-1) je zvolen ze stejného důvodu jako ve Vzorcí 2. Průměrná polohová odchylka tedy dle Vzorce 4 vychází následovně:

$$\Delta = 502,50 \text{ m}$$

Nyní již přejdu ke statistice v rámci zařazení hodnot odchylek v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI do intervalů pomocí jednoduchého SQL dotazu uvedeným v Příkazu 6 a Příkazu 7.

Příkaz 6: Výběr hodnot odchylka z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI dle intervalů

```
SELECT
*
FROM
rozdil_sidla_muller_unikatni
WHERE
odchylka = 0;
```

Apriori jsem zvolil intervaly odchylek po 100 m, od 0 až do 2000, po 1000 m od 2000 m do 4000 m a hodnoty větší než 4000 m (viz. Tabulky 10 a 11).

Tabulka 10: Přehled odchylek tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI

Velikost odchylky	Počet záznamů
0	1355
0 – 100	64
100 – 200	141
200 – 300	268
300 – 400	350
400 – 500	400
500 – 600	354
600 – 700	310
700 – 800	267
800 – 900	245
900 – 1000	168
1000 – 1100	147
1100 – 1200	133
1200 – 1300	85
1300 – 1400	80
1400 – 1500	56
1500 – 1600	39
1600 – 1700	40
1700 – 1800	35
1800 – 1900	26
1900 – 2000	29
2000 – 3000	71
3000 – 4000	26
> 4000	11
maximum	13075,19 m

Následně jsem vytvořil statistiku rozdělení hodnot odchylek v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI do intervalů dle SQL dotazu uvedeným v Příkazu 7.

Příkaz 7: Výběr hodnot odchylka z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI dle intervalů

```
SELECT
    *
FROM
    rozdil_sidla_muller_duplicitni
WHERE
    odchylka = 0;
```

Zvolil jsem stejné rozdělení intervalů jako pro Tabulku 10.

Tabulka 11: Přehled odchylek tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI

Velikost odchylky	Počet záznamů
0	325
0 – 100	7
100 – 200	29
200 – 300	47
300 – 400	48
400 – 500	41
500 – 600	52
600 – 700	34
700 – 800	38
800 – 900	30
900 – 1000	28
1000 – 1100	18
1100 – 1200	14
1200 – 1300	16
1300 – 1400	15
1400 – 1500	8
1500 – 1600	10
1600 – 1700	9
1700 – 1800	5
1800 – 1900	8
1900 – 2000	4
2000 – 3000	21
3000 – 4000	4
> 4000	1
maximum	13307,69 m

Sestavením tabulky ODCHYLKY_SIDLA_MULLER získám tabulku ve které budou zaneseny odchylky z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI a průměrné odchylky z tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI. To se provedlo Příkazem 8.

Příkaz 8: Tvorba tabulky ODCHYLKY_SIDLA_MULLER

```
CREATE TABLE odchylky_sidla_muller AS (
  SELECT DISTINCT ON (a.sidla_id)
    a.sidla_id,
    (a.odchylka + b.odchylka)/2 AS odchylka
  FROM
    rozdil_sidla_muller_duplicitni a,
    rozdil_sidla_muller_duplicitni b,
    sidla s
  WHERE
    a.sidla_id = b.sidla_id AND
    a.muller_id <> b.muller_id AND
    s.id = a.sidla_id
  UNION
  SELECT
    sidla_id,
    odchylka
  FROM
    rozdil_sidla_muller_unikatni
);
```

Vlastní podoba tabulky vychází ze stejné struktury jak tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI a ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI, z nich však přejímá pouze sloupce sidla_id, odchylka. Ukázka je na Obrázku 20.

Obrázek 20: Částečná ukázka tabulky ODCHYLKY_SIDLA_MULLER

	sidla_id bigint	odchylna double precis
1	2	456.641190599
2	4	501.266588653
3	5	41.9280156935
4	7	576.717081592
5	8	0
6	9	1321.04302556
7	10	1742.57580497
8	11	0
9	12	389.503784962
10	13	678.562900547
11	14	608.421468556
5106 rows.		

Počet záznamů 5106 v tabulce ODCHYLKY_SIDLA_MULLER odpovídá počtu existujících sídel na Müllerových mapách s unikátně uloženými duplicitními záznamy. V číslech tomu odpovídá: počet všech záznamů v tabulce SIDLA_MULLER (6278) bez počtu neexistujících sídel (766) a bez polovičního počtu dvojně uložených sídel (406) a tím dojde k číslu 5106.

Samotná statistika byla provedena nad dílčími úlohami pro unikátně a duplicitně uložená sídla, nikoli však pro data uložená v tabulce ODCHYLKY_SIDLA_MULLER proto, aby se z průměrovaných hodnot odchylek duplicitních sídel nezanesla do výpočtu nepřesnost.

Z tabulek 10 a 11 jsem zhotovil grafy znázorňující závislost nenulových velikostí odchylek na jejich četnosti. Grafy jsou v Příloze 1 pro odchylky tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI a druhý v Příloze 2 pro odchylky v tabulce ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI. Do nich nejsou zaneseny nulové odchylky, pro lepší přehlednost grafu.

Velikost odchylek by se mohla zdát, pro dnešní požadavky kladené na přesnost, neúměrná, avšak vzhledem k metodám měření v době vzniku podkladů se nejedná o zvláště velká čísla. Musíme také počítat s tím, že v průběhu let se mohla měnit i klasifikace sídel, respektive umístění definičních bodů, v rámci přirozeného vývoje sídel.

Průměrné polohové odchylky uvedené ve Vzorcích 2 a 4 reprezentují klasický průměr. O váženém průměru nejde v tomto případě uvažovat, nejen vzhledem k tomu, že při výběru jiných identických bodů při transformaci by se statistický soubor změnil, ale také například neznám průměrné odchylky měření a nejen proto jsem apriori zvolil váhu všech odchylek 1, i když je z grafů jasně patrné, že se větší odchylky vyskytují mnohem méně často než menší. Což by mohlo, díky rozložení velikostí odchylek v grafu, naznačovat možnost použití různých vah.

Co se týká přesných směrů posunutí poloh sídel, jednalo by se o určení vektorů, ale tímto se však dále zabývat nebudu.

Dalším problémem k zamyšlení by byl i fakt, že sídla, která jsou mapována uvnitř mapového listu, to znamená, že náleží kraji, pro který byl mapový list určen (mají ve sloupci nalezi tabulky SIDLA_MULLER hodnotu 0), byla pravděpodobně zaměřena přesněji, než ta, která byla zmapována mimo hranice kraje, ale spadala ještě do oblasti mapového listu. Toto je však domněnka, která by mohla být podrobena dalšímu zkoumání.

3.1.2 Rozdíly souřadnic mezi sídly, která se v tabulce SIDLA_MULLER vyskytují více než jednou

Vzhledem k překryvu mapových listů Müllerových rukopisných map je pravděpodobná možnost výskytu jednoho sídla na více listech. Obecně při výskytu této možnosti je předpokládáno, že záznamy tohoto sídla budou mít různě určené souřadnice, a proto v této kapitole provedu také zprůměrování souřadnic těchto sídel pro možnost propojení tabulek SIDLA a SIDLA_MULLER relací s kardinalitou 1:1.

Tato kapitola si klade za cíl nastínit kvalitu přesahu rukopisných Müllerových map krajů, které se mapovaly jednotlivě, jedná se o mapy ostrovního typu, proto je vůbec tato statistika proveditelná.

Prvním krokem bylo především zjistit počet duplicitních hodnot v tabulce SIDLA_MULLER. Jedná se o sídla znázorněná na území přesahů, a to v databázovém smyslu znamená vyhledání takových různých entit v tabulce SIDLA_MULLER, které mají stejnou hodnotu ve sloupci `id_sidla` tabulky SIDLA_MULLER.

Pro tento účel jsem vytvořil Příkazem 9 tabulku POCET_SHODNYCH_SIDEI.

Příkaz 9: Vytvoření tabulky POCET_SHODNYCH_SIDEI

```
CREATE TABLE pocet_shodnych_sideli AS(  
  SELECT  
    id_sidla,  
    COUNT (id_sidla) AS pocet  
  FROM sidla_muller  
  GROUP BY (id_sidla)  
  HAVING COUNT (id_sidla) > 1  
);
```

Výsledkem byla tabulka, jejíž popis je uveden v Tabulce 12

Tabulka 12: Popis tabulky POCET_SHODNYCH_SIDEI

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
<code>id_sidla</code>	integer	id entity uvedený ve sloupci <code>id</code> tabulky SIDLA
<code>pocet</code>	integer	počet záznamů v tabulce SIDLA_MULLER, které se vztahují k danému záznamu ve sloupci <code>id_sidla</code>

Část této tabulky je zobrazena na Obrázku 21.

Obrázek 21: Ukázka tabulky POCET_SHODNYCH_SIDEL

	id_sidla integer	pocet bigint
1	6890	2
2	8929	2
3	6424	2
4	8305	2
5	6441	2
6	1500	2
7	1825	2
8	4183	2
9	10910	2
10	850	2
11	20238	2
12	973	2
13	3223	2
14	15925	2

413 rows.

Z této statistiky plyne, že počet sídel v tabulce SIDLA, která mají více odpovídajících záznamů v tabulce SIDLA_MULLER je 413 a všechna jsou v ní uvedena dvakrát. Vzhledem ke konfiguraci dat, tzn. dat získaných z tehdejšího Berounského, Prácheňského, Litoměřického, Rakovnického, Chrudimského a Hradeckého kraje, viz. Příloha A a [9] je zřejmé, že žádné sídlo se zde nemůže vyskytovat třikrát

Druhým krokem bylo vytvoření tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI vhodným SQL Příkazem 10.

Příkaz 10: Tvorba tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI

```
CREATE TABLE rozdil_v_mullerovi AS(
  SELECT
    (abs(a.x - b.x)) AS delta_x,
    (abs(a.y - b.y)) AS delta_y,
    a.nazev_n AS nazev_muller1,
    b.nazev_n AS nazev_muller2,
    s.id AS id_sidla,
    a.id AS id_muller
  FROM sidla_muller a,
       sidla_muller b,
       sidla s
  WHERE a.id_sidla = b.id_sidla AND
        a.id <> b.id AND
        s.id = a.id_sidla
  ORDER BY (a.id_sidla)
);
```

Popis vzniklé tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI je uveden v Tabulce 13.

Tabulka 13: Popis tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
delta_x	double precision	rozdíl souřadnic X sobě si odpovídajících sídel
delta_y	double precision	rozdíl souřadnic Y sobě si odpovídajících sídel
nazev_muller1	text	první název zájmového sídla
nazev_muller2	text	druhý název zájmového sídla
id_sidla	bigint	id entity uvedený ve sloupci id tabulky SIDLA
id_muller	integer	id entity uvedený ve sloupci id tabulky SIDLA_MULLER

Jak tato tabulka vypadá, je znázorněno na Obrázku 22.

Obrázek 22: Ukázka tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI

	delta_x double precis	delta_y double precis	nazev_muller1 text	nazev_muller2 text	id_sidla bigint	id_muller integer
1	103.2700000000	256.2000000000	Cziczowa	Cziczowa	2	5540
2	103.2700000000	256.2000000000	Cziczowa	Cziczowa	2	4267
3	636.1999999999	373.2399999999	Schachow	Schachow	340	4313
4	636.1999999999	373.2399999999	Schachow	Schachow	340	5559
5	64.0800000000	48.6900000000	Noinitz	Noinitz	371	2082
6	64.0800000000	48.6900000000	Noinitz	Noinitz	371	3209
7	0	0	Karwatetz	Krawatetz	373	2084
8	0	0	Krawatetz	Karwatetz	373	3210
9	151.4599999999	61.75	Lachowitz	Lachowitz	375	2086
10	151.4599999999	61.75	Lachowitz	Lachowitz	375	3211
11	0	0	Sinutz	Sinutz	378	3212

826 rows.

V tabulce ROZDIL_V_MULLEROVI je uvedeno 826 sídel, což odpovídá počtu záznamů v tabulce POCET_SHODNYCH_SIDEL, kde je uvedeno, že každý záznam odpovídající hodnoty ve sloupci id_sidla je dvojí. Z této tabulky následně vychází i analýza zmíněná v kapitole 3.2.2.

Nyní provedu samotnou analýzu statistického rozdělení polohových odchylek duplicitně uložených sídel. V tuto chvíli mi však postačí mít tabulku obsahující duplicitní sídla pouze v jednom záznamu. Budu se zabývat sloupci delta_x, delta_y, id_sidla z tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI. Tím pádem vyseparuju z tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI vždy jeden ze dvou shodných záznamů a vypočítám jejich odchylku Příkazem 11.

Příkaz 11: Vytvoření tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE

```
CREATE TABLE rozdil_v_mullerovi_unikatne AS (
  SELECT DISTINCT ON (id_sidla)
    id_sidla,
    delta_x,
    delta_y,
    sqrt((delta_x)^2 + (delta_y)^2) AS odchylka
  FROM
    rozdil_v_mullerovi
);
```

Tabulka ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE je zobrazena na Obrázku 23 a popsána v Tabulce 14.

Tabulka 14: Popis tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
id_sidla	bigint	id entity uvedený ve sloupci id tabulky SIDLA
delta_x	double precision	absolutní rozdíl souřadnic X odpovídajících si sídel
delta_y	double precision	absolutní rozdíl souřadnic Y odpovídajících si sídel
odchylka	double precision	polohová odchylka mezi duplicitně uloženými záznamy v tabulce SIDLA_MULLER

Obrázek 23: Vyobrazení části tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE

	id_sidla bigint	delta_x double precis	delta_y double precis	odchylka double precis
1	2	103.2700000000	256.2000000000	276.2302172100
2	340	636.1999999999	373.2399999999	737.6032386040
3	371	64.0800000000	48.6900000000	80.4795781550
4	373	0	0	0
5	375	151.4599999999	61.75	163.5640366950
6	378	0	0	0
7	380	21.2000000000	107.6899999999	109.7568954550
8	474	314.9000000000	2420.3300000000	2440.7292596400
9	477	898.3499999999	1026.9899999999	1364.4563688800
10	620	78.4200000000	344.75	353.5565851450
11	625	0	0	0

413 rows.

Data získaná z tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE jsem rozdělil do intervalů stejným způsobem jako v analýze provedené v Kapitole 3.1.1 a jednoduchým SQL dotazem (obdobně jako Příkazy 6 a 7) jsem vybral ty odchylky, které do jednotlivých intervalů náležely. Výsledky jsou zobrazeny v Tabulce 15.

Tabulka 15: Přehled odchylek tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE

Velikost odchylky	Počet záznamů
0	86
0 – 100	7
100 – 200	21
200 – 300	38
300 – 400	39
400 – 500	31
500 – 600	28
600 – 700	17
700 – 800	27
800 – 900	18
900 – 1000	19
1000 – 1100	13
1100 – 1200	9
1200 – 1300	11
1300 – 1400	11
1400 – 1500	6
1500 – 1600	6
1600 – 1700	5
1700 – 1800	2
1800 – 1900	4
1900 – 2000	1
2000 – 3000	12
3000 – 4000	1
> 4000	1
maximum	13307,69 m

Grafický přehled údajů z Tabulky 15 je znázorněn v Příloze 3 jako graf přehledu nenulových odchylek na jejich četnosti. Z nich je patrná závislost mezi velikostí odchylky a četností výskytu této odchylky, což odpovídá předpokladu, že velkých odchylek bude znatelně méně než relativně malých. Musíme brát zřetel samozřejmě i na kvalitu mapových podkladů, způsob jejich vyhotovení i na lidský faktor.

Odchylka 0 značí ta sídla, která mají opravdu shodné souřadnice a vzhledem k tomu, že určují odchylky v rámci jednoho druhu mapového podkladu, nejedná se tedy o identická sídla pro transformaci.

Dalším krokem byl výpočet střední hodnoty polohových odchylek způsobem uvedeným ve Vzorcí 5.

Vzorec 5: Výpočet střední polohové odchylky pro data uvedená v tabulce ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE

$$A = \frac{1}{(413-1)} * \sum (\text{odchylka})$$

Číslo 413 značí celkový počet sídel, kterých se statistika týká, odečtení čísla 1 je provedeno ze stejného důvodu jako u Vzorce 2 a 4. Vycházím z předpokladu, že každá odchylka je zatížená stejnou chybou, neznám ani chybu měření, ani přesnosti měřících přístrojů či použitých metod mapování. Avšak vzhledem k době a metodice, kterou byly Müllerovy mapy zhotovovány, nemůžeme vysokou přesnost uvažovat. Tudíž jsem zvolil váhu všech odchylek 1, jako pro případ v kapitole 3.1.1.

Střední polohová odchylka dle Vzorce 5 vyšla:

$$\Delta = 564,08 \text{ m}$$

Analýza odchylek duplicitně uložených sídel v tabulce SIDLA_MULLER byla provedena s tím předpokladem, že veškerá sídla, která byla zmapována na mapových listech mimo příslušný kraj, než pro který byl mapový list určen, byla zaměřena se stejnou přesností v rámci překryvu těchto mapových listů. To znamená předpoklad, že každý přesah mapových listů má stejnou přesnost.

3.2 Polohově nezávislé, atributové

Následující analýzy nebudou operovat s určením sídla na zemském povrchu, to znamená s jejich souřadnicemi, ale soustředím se na jiné atributy, respektive sloupce tabulek, které mají výchozí tabulky SIDLA a SIDLA_MULLER. V tomto případě se jedná o dvě úrovně analýz a to vzhledem k typu sídel (druhé dvě podkapitoly) a k jejich názvům (první dvě podkapitoly).

3.2.1 Úplná shoda názvů sídel

V rámci atributových analýz bylo jednou z možností využití databáze jako podkladu pro porovnání názvu sídla, který je uveden na rukopisných Müllerových mapách (německý) a názvu poskytnutého ČSÚ (český).

Vzhledem k možnostem SQL funkcí a operátorů [7] pro práci s řetězcí byla nakonec zvolena analýza úplné shody názvů sídel, kterou se zde budu nyní zabývat. Co se týká přepisů, přeložení, odvození a dalších způsobů změn názvů sídla, pro analýzu v rámci podkapitoly, ty nebyly brány v potaz. Jednou z možností by bylo porovnávat názvy sídel po znacích, či skupinách znaků, čímž by se vyhledaly například nejčastější překlady hlásek z německého do českého jazyka. Tento a další způsoby porovnávání názvů sídel jsou možné v rámci zahrnutí patřičných metod či zkonstruování vhodného překladače.

Jednoduchým SQL dotazem jsem tedy vybral, pro odpovídající si záznamy v tabulkách SIDLA a SIDLA_MULLER ty záznamy, které mají naprosto shodný název. To je uvedeno v Příkazu 12.

Příkaz 12: Vytvoření tabulky SHODNE_NAZVY

```
CREATE TABLE shodne_nazvy AS (  
  SELECT  
    sidla.id AS SIDLA_ID,  
    sidla.nazev_cz,  
    sidla_muller.id AS MULLER_ID,  
    sidla_muller.nazev_n  
  FROM  
    sidla,  
    sidla_muller  
  WHERE  
    sidla.nazev_cz = sidla_muller.nazev_n AND  
    sidla.id = sidla_muller.id_sidla  
);
```

Tato sídla jsem uložil do nově vzniklé tabulky SHODNE_NAZVY s atributy popsanými v Tabulce 16. Její ukázka je na Obrázku 24.

Tabulka 16: Popis tabulky SHODNE_NAZVY

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
sidla_id	bigint	id entity uvedený ve sloupci id tabulky SIDLA
nazev_cz	text	český název sídla
muller_id	integer	id entity uvedený ve sloupci id tabulky SIDLA_MULLER
nazev_n	text	německý název sídla

Obrázek 24: Část tabulky SHODNE_NAZVY

	sidla_id bigint	nazev_cz text	nazev_n text	muller_id integer
1	16789	Kladno	Kladno	3137
2	12348	Chlum	Chlum	922
3	3910	Bukol	Bukol	3375
4	6768	Slatina	Slatina	3507
5	7172	Ruda	Ruda	3537
6	9176	Slatina	Slatina	3589
7	4647	Krchleby	Krchleby	835
8	16825	Chlum	Chlum	3803
9	10175	Dlouhopolsko	Dlouhopolsko	5151
10	5353	Hrdly	Hrdly	3933
11	12661	Chlum	Chlum	6131

101 rows.

Jednoduchým spočtením počtu řádků v této tabulce zjistíme, že u 101 sídel, které jsou obsaženy v tabulce SIDLA_MULLER jsou jejich německé názvy naprosto shodné s jejich odpovídajícími českými v tabulce SIDLA. Jedná se z drtivé většiny o názvy, které neobsahují znaky používané v českém jazyce a to háčky a čárky, které německý jazyk neužívá.

3.2.2 Rozdíl německých názvů sídel v rámci překrývajících se mapových listů

Ze zhotovené tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI (více Kapitola 3.1.2) znázorněné na Obrázku 22 je vidět, že se liší názvy sídel nejen mezi českým a německým jazykem, ale i v rámci německého jazyka a to na sousedních mapových listech, respektive na jejich překryvech. Z tohoto faktu tato statistika právě vychází. Přehledně zobrazuje obě kombinace takovýchto sídel. Výběr z tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI byl proveden Příkazem 13.

Příkaz 13: Tvorba tabulky VYBER_JINYCH_NEMECKYCH

```
CREATE TABLE vyber_jinych_nemeckych AS(  
  SELECT  
    nazev_muller1,  
    nazev_muller2,  
    id_sidla  
  FROM  
    rozdil_v_mullerovi  
  WHERE  
    nazev_muller1 <> nazev_muller2  
);
```

Struktura tabulky VYBER_JINYCH_NEMECKYCH je tedy odpovídající výběru z tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI a je uvedena v Tabulce 17. Její zobrazení je na Obrázku 25.

Tabulka 17: Popis tabulky VYBER_JINYCH_NEMECKYCH

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
nazev_muller1	text	první název zájmového sídla
nazev_muller2	text	druhý název zájmového sídla
id_sidla	bigint	id entity uvedený ve sloupci id tabulky SIDLA

Obrázek 25: Část přehledu tabulky VYBER_JINYCH_NEMECKYCH

	nazev_muller1 text	nazev_muller2 text	id_sidla bigint
1	Sbenitz	Zbenitz	8237
2	Ninßpürg	Ninßpurg	9064
3	Gaßtorf	Gaßtorf_B_Hoska	6442
4	Rzewnitz	Dřewnitz	9153
5	Krawatetz	Karwatetz	373
6	Wehlowitz	Welonitz	620
7	Předwořitz	Prředbořitz	3425
8	Schloukowitz	Sloukowitz	664
9	Klein_Przilep	Klein_Přilep	826
10	Wißcheraud	Wißfehrad	4681
11	Meißlowitz	Meißchlowitz	477

288 rows.

Údaj 288 značí dvojnásobek duplicitních hodnot názvu sídla, protože je v tabulce uveden řádek obsahující název v pořadí nazev_muller1-nazev_muller2 a také i nazev_muller2-nazev_muller1. Takovýchto dvojic je tedy 144, což ze 413 podvojných záznamů stejného sídla činí celých 35%. Toto poměrně vysoké procento je vcelku překvapivé, domnívám se, že by mohlo být zapříčiněno převážně fonetickým přepisem, nelze vyloučit i lidský faktor. Období, v němž se podkladová data získávala, nebylo dlouhé a nepředpokládám, že by v jeho průběhu došlo k přejmenování sídel.

3.2.3 Poměr typů sídel na Müllerových mapách

Další statistikou bylo určení podílu zastoupení sídel v tabulce SIDLA_MULLER v rámci jejich typu. Tento úkol byl rozdělen do čtyř částí, zaprvé určení podílu zastoupení typů sídel pro jednoznačně uložená data v tabulce SIDLA_MULLER, zadruhé pro duplicitně uložená sídla, zatřetí pro všechna sídla v souboru, avšak s jedním záznamem duplicitních hodnot, za čtvrté pro ta sídla, která již neexistují.

Měl jsem v plánu vytvořit tabulku obsahující všechna, i duplicitně uložená data, ale zjistil jsem, že nejednou se v tabulce SIDLA_MULLER vyskytují sídla se dvěma záznamy, ve kterých je uveden jiný typ sídla (příklad uveden na Obrázku 26). Výběr těchto sídel je v Příkazu 14.

Příkaz 14: Výběr rozdílných typů sídel v rámci duplicitních sídel v tabulce SIDLA_MULLER

```
SELECT
  a.id,
  b.id,
  a.typ,
  b.typ,
  a.nazev_n,
  b.nazev_n
FROM
  sidla_muller a,
  sidla_muller b
WHERE
  a.id <> b.id AND
  a.id_sidla = b.id_sidla AND
  a.typ <> b.typ
;
```

Obrázek 26: Ukázka výběru zobrazující rozdílnost typu sídel u duplicit

	id integer	id integer	typ integer	typ integer	nazev_n text	nazev_n text
1	851	3951	6	9	Ninßpürg	Ninßpurg
2	3110	2637	3	2	Loboßitz	Loboßitz
3	3127	361	2	5	Rzewnitz	Dřewnitz
4	857	3953	6	9	Tachlowitz	Tachlowitz
5	858	3955	6	9	Chrußtenitz	Chrußtenitz
6	861	3956	6	9	Königshof	Königshof
7	878	3971	6	9	Chotetsch	Chotetßch
8	924	1664	7	5	Lažowitz	Laßchowitz
-	---	----	-	-	...	...

OK, Unix Ln 14 Col 9 Ch 163 158 rows, 94 ms

Pokud bych však použil tato data k následné statistice, vnesla by se mi do ní chyba právě díky duplicitním sídlům, která mají jiné označení ve sloupci `typ` a to by nebylo přípustné. Neexistuje klíč k tomu, kterou z odlišných hodnot bych měl do statistiky zahrnout a kterou ne. Proto část analýzy (konkrétně Případ 2) s těmito daty nepracuje.

Případ 1: Poměr existujících neredundantních sídel v tabulce SIDLA_MULLER

Nejprve provedu statistiku typu sídel pro taková, která mají v tabulce SIDLA_MULLER pouze jeden záznam a v dnešní době existují, tzn. že mají svoje označení ve sloupci id v tabulce SIDLA menší jak 10000000. K tomu sloužil Příkaz 15.

Příkaz 15: Tvorba tabulky MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY

```
CREATE TABLE muller_unique_zaznamy AS(  
  SELECT  
    m.id_sidla,  
    m.typ,  
    t.vyznam  
  FROM  
    sidla_muller m,  
    typ_sidel t  
  WHERE  
    m.id_sidla IN  
    (  
      SELECT  
        id_sidla  
      FROM  
        sidla_muller  
      GROUP BY (id_sidla)  
      HAVING COUNT (id_sidla) = 1  
    )  
    AND m.id_sidla < 10000000  
    AND m.typ = t.typ  
);
```

Tím se vytvořila tabulka MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY, která obsahovala existující sídla, unikátně se vyskytující v tabulce SIDLA_MULLER, spolu s určením jejich typu. To je zobrazeno v Tabulce 18 a její ukázka je na Obrázku 27.

Tabulka 18: Popis tabulky MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
id_sidla	integer	id sídel uvedených v tabulce SIDLA
typ	integer	typ sídla korespondující s popisem uloženým v tabulce TYP_SIDEL
vyznam	text	význam uvedeného typu sídla

Obrázek 27: Část tabulky MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY

	id_sidla integer	typ integer	vyznam text
28	62	5	Vsi bez kostelu
29	63	5	Vsi bez kostelu
30	69	7	Vsi s kostely
31	70	5	Vsi bez kostelu
32	71	5	Vsi bez kostelu
33	72	5	Vsi bez kostelu
34	152	5	Vsi bez kostelu
35	173	6	Vsi se zamky
36	194	5	Vsi bez kostelu
37	195	5	Vsi bez kostelu

4700 rows.

Počet řádků v tabulce MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY je 4700, což přesně odpovídá počtu všech záznamů v tabulce SIDLA_MULLER (6278) bez počtu existujících sídel majících v tabulce SIDLA_MULLER dvojné uložení (812) a bez počtu všech záznamů zaniklých sídel (766). V datech tedy není chyba týkající se nesouhlasu počtu záznamů.

Následně byl použit výběrový příkaz, který ve dvou krocích sestavil tabulku POMER_UNIQUE. Nejprve jsem sestavil pomocnou tabulku POMER_UNIQUE_BASE a poté jsem ji spojil s tabulkou TYP_SIDEŁ. Toto je znázorněno v Příkazu 16.

Příkaz 16: Tvorba tabulky POMER_UNIQUE

```
CREATE TABLE pomer_unique_base AS(
  SELECT
    typ,
    COUNT (typ) AS pocet
  FROM
    muller_unique_zaznamy
  GROUP BY (typ)
  HAVING COUNT (typ) >= 1
);
CREATE TABLE pomer_unique AS(
  SELECT
    *
  FROM
    pomer_unique_base
  INNER JOIN
    typ_sidel
  USING (typ)
  ORDER BY (typ)
);
```

Tím byla vytvořena tabulka POMER_UNIQUE, jejíž popis je v Tabulce 19 a její ukázka na Obrázku 28.

Tabulka 19: Popis tabulky POMER_UNIQUE

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
typ	integer	typ sídla korespondující s popisem uloženým v tabulce TYP_SIDEŁ
pocet	bigint	počet nalezených záznamů stejného typu
vyznam	text	vysvětlení typu sídla

Obrázek 28: Ukázka tabulky POMER_UNIQUE

	typ integer	pocet bigint	vyznam text
1	1	2	Mestecka se zamky
2	2	174	Mestecka s trhy
3	3	37	Neopevnená mesta
4	4	33	Opevnená mesta
5	5	3710	Vsi bez kostelu
6	6	139	Vsi se zamky
7	7	484	Vsi s kostely
8	8	33	Vsi s kostely a zamky
9	9	70	Vsi s rytirskými sídly
10	10	18	Vsi s rytirskými sídly a kostely

Výsledky uvedené v procentuálním zastoupení jsou popsány v Tabulce 20.

Tabulka 20: Poměr neredundantních sídel v tabulce POMER_UNIQUE

Typ sídla	Procentuální zastoupení
1 - Městečka se zámky	< 0,01 %
2 - Městečka s trhy	3,7 %
3 - Neopevňená města	0,7 %
4 - Opevňená města	0,7 %
5 - Vsi bez kostelů	78,9 %
6 - Vsi se zámky	3 %
7 - Vsi s kostely	10,3 %
8 - Vsi s kostely a zámky	0,7 %
9 - Vsi s rytířskými sídly	1,5 %
10 - Vsi s rytířskými sídly a kostely	0,4 %

Případ 2: Poměr redundantních existujících sídel v tabulce SIDLA_MULLER

Dalším krokem bylo vytvoření tabulky obsahující duplicitní záznamy, ale s určitými podmínkami. Způsob tvorby s podmínkami je uveden v Příkazu 17.

Příkaz 17: Tvorba tabulky MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY

```
CREATE TABLE muller_redundantni_zaznamy AS (
SELECT DISTINCT ON (s.id)
    a.typ,
    s.id AS id_sidla
FROM   sidla_muller a,
       sidla_muller b,
       sidla s
WHERE  a.id_sidla = b.id_sidla AND
       a.id <> b.id AND
       s.id = a.id_sidla AND
       a.typ = b.typ AND
       a.id_sidla < 10000000
);
```

Příkaz 17 umožnil vytvořit tabulku, která obsahuje všechna duplicitně uložená sídla v tabulce SIDLA_MULLER, která v dnešní době existují, což značí hodnota `id_sidla` v tabulce MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY, která je menší než 10000000. Avšak tato sídla již nebyla uložena dvojně, ale každé jednotlivé mělo jen jeden záznam, protože podvojně záznamy obsahovaly stejné hodnoty ve sloupci `typ` (nenastane tudíž situace vyobrazená na Obrázku 26).

Tabulka MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY je popsána v Tabulce 21.

Tabulka 21: Popis tabulky MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
typ	integer	typ sídla korespondující s popisem uloženým v tabulce TYP_SIDEL
id_sidla	integer	id sídel uvedených v tabulce SIDLA

Část tabulky MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY je zobrazena na Obrázku 29.

Obrázek 29: Část vyobrazení tabulky MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY

	typ integer	id_sidla bigint
99	5	4684
100	7	4695
101	5	4696
102	5	4702
103	5	4707
104	5	4711
105	7	4712
106	5	4714
107	7	4716
108	5	4717
109	5	4718

327 rows.

Nyní vytvořím tabulku POMER_REDUNDANTNI opět ve dvou krocích jako v Případě 1. Způsob je popsán v Příkazu 18.

Příkaz 18: Tvorba tabulky POMER_REDUNDANTNI

```
CREATE TABLE pomer_redundantni_base AS(
  SELECT
    typ,
    COUNT (typ) AS pocet
  FROM
    muller_redundantni_zaznamy
    GROUP BY (typ)
    HAVING COUNT (typ) >= 1
);
CREATE TABLE pomer_redundantni AS(
  SELECT
    *
  FROM
    pomer_redundantni_base
  INNER JOIN
    typ_sidel
  USING (typ)
  ORDER BY (typ)
);
```

Ukázka tabulky POMER_REDUNDANTNI je na Obrázku 30 její popis v Tabulce 22. Co se týká sídel, která ve dvojně uložených záznamech měla rozdílné označení typu tohoto sídla, ta byla ze statistiky vynechána. Avšak toto by mohlo být podrobeno zkoumání, proč tato označení jsou rozdílná. Mohlo by to být například díky vývoji sídel mezi mapováním jednotlivých mapových listů nebo změněného označování a značení typů sídel. To však již nebude předmětem mé práce.

Tabulka 22: Popis tabulky POMER_REDUNDANTNI

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
typ	integer	typ sídla korespondující s popisem uloženým v tabulce TYP_SIDEL
pocet	bigint	počet nalezených záznamů stejného typu
vyznam	text	vysvětlení typu sídla

Obrázek 30: Zobrazení tabulky POMER_REDUNDANTNI

	typ integer	pocet bigint	vyznam text
1	2	20	Mestecka s trhy
2	3	1	Neopevnená mesta
3	4	8	Opevnená mesta
4	5	270	Vsi bez kostelu
5	6	2	Vsi se zamky
6	7	21	Vsi s kostely
7	9	4	Vsi s rytirskými sídly
8	10	1	Vsi s rytirskými sídly a kostely

Poměr sídel v procentech je uveden v Tabulce 23.

Tabulka 23: Poměr všech sídel v tabulce POMER_REDUNDANTNI

Typ sídla	Procentuální zastoupení
2 - Městečka s trhy	6,1 %
3 - Neopevňená města	0,3 %
4 - Opevňená města	2,4 %
5 - Vsi bez kostelů	82,6 %
6 - Vsi se zámky	0,6 %
7 - Vsi s kostely	6,4 %
9 - Vsi s rytířskými sídly	1,2 %
10 - Vsi s rytířskými sídly a kostely	0,3 %

Případ 3: Sloučení Případu 1 a Případu 2

Nyní přistoupím k tomu, že zhotovím tabulku, znázorňující ucelený komplet dat a to tím způsobem, že spojím tabulku MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY a MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY do jedné souhrnné tabulky nazvané MULLER_UNIQUE_I_REDUNDANTNI. Následně vytvořím tabulku POMER_VSECH, díky níž bude možno získat statistiku zahrnující maximální možný počet dnes existujících sídel při dodržení podmínek kladených na výběr sídel již v Případě 1 a Případě 2.

Sloučení proběhlo dotazem uvedeným v Příkazu 19.

Příkaz 19: Vytvoření tabulky MULLER_UNIQUE_I_REDUNDANTNI

```
CREATE TABLE muller_unique_i_redundantni AS (  
  SELECT  
    typ,  
    id_sidla  
  FROM  
    muller_unique_zaznamy  
  UNION  
  SELECT  
    typ,  
    id_sidla  
  FROM  
    muller_redundantni_zaznamy  
);
```

Ukázka tabulky MULLER_UNIQUE_I_REDUNDANTNI je uvedena na Obrázku 31. Její struktura je popsána v Tabulce 21.

Obrázek 31: Ukázka tabulky MULLER_UNIQUE_I_REDUNDANTNI

	typ integer	id_sidla bigint
1	1	10064
2	1	16879
3	2	394
4	2	536
5	2	680
6	2	2816
7	2	4024
8	2	4081
9	2	4584
10	2	4720
11	2	5430

5027 rows.

Počet uložených záznamů (5027) odpovídá součtu záznamů v tabulce MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY (4700) a MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY (327).

Nyní vytvořím tabulku POMER_VSECH souhrně ukazující zastoupení sídel v tabulce MULLER_UNIQUE_I_REDUNDANTNI dle jejich typů. Způsob vytvoření je uveden v Příkazu 20.

Příkaz 20: Tvorba tabulky POMER_VSECH

```
CREATE TABLE pomer_vsech_base AS(  
  SELECT  
    typ,  
    COUNT (typ) AS pocet  
  FROM  
    muller_unique_i_redundantni  
  GROUP BY (typ)  
  HAVING COUNT (typ) >= 1  
);  
CREATE TABLE pomer_vsech AS(  
  SELECT  
    *  
  FROM  
    pomer_vsech_base  
  INNER JOIN  
    typ_sidel  
  USING (typ)
```


ORDER BY (typ)
);

Popis tabulky POMER_VSECH je zobrazen v Tabulce 24 a její část je vyobrazena na Obrázku 32. Samotný procentuální přehled zastoupení typů sídel je uveden v Tabulce 25.

Tabulka 24: Popisek tabulky POMER_VSECH

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
typ	integer	typ sídla korespondující s popisem uloženým v tabulce TYP_SIDEL
pocet	bigint	počet nalezených záznamů stejného typu
vznam	text	vysvětlení typu sídla

Obrázek 32: Přehled tabulky POMER_VSECH

	typ integer	pocet bigint	vznam text
1	1	2	Mestecka se zamky
2	2	194	Mestecka s trhy
3	3	38	Neopevnená mesta
4	4	41	Opevnená mesta
5	5	3980	Vsi bez kostelu
6	6	141	Vsi se zamky
7	7	505	Vsi s kostely
8	8	33	Vsi s kostely a zamky
9	9	74	Vsi s rytirskými sídly
10	10	19	Vsi s rytirskými sídly a kostely

Tabulka 25: Poměr všech sídel v tabulce POMER_VSECH

Typ sídla	Procentuální zastoupení
1 - Městečka se zámky	< 0,01 %
2 - Městečka s trhy	3,9 %
3 - Neopevňená města	0,8 %
4 - Opevňená města	0,8 %
5 - Vsi bez kostelů	79,1 %
6 - Vsi se zámky	2,8 %
7 - Vsi s kostely	10 %
8 - Vsi s kostely a zámky	0,7 %
9 - Vsi s rytířskými sídly	1,5 %
10 - Vsi s rytířskými sídly a kostely	3,6 %

Případ 4: Poměr již zaniklých sídel v tabulce SIDLA_MULLER

Nyní sestavím tabulku MULLER_ZANIKLA_SIDLA, obsahující pouze dnes již neexistující sídla. Způsob vytvoření popsán v Příkazu 21.

Příkaz 21: Vytvoření tabulky MULLER_ZANIKLA_SIDLA

```
CREATE TABLE muller_zanikla_sidla AS (  
  SELECT DISTINCT ON (v.id_sidla)  
    v.id_sidla,  
    v.typ  
  FROM  
    vysoka_id v  
  WHERE  
    v.id_sidla IN  
    (  
      SELECT  
        id_sidla  
      FROM  
        vysoka_id  
      GROUP BY (id_sidla)  
      HAVING COUNT (id_sidla) = 1  
    )  
  
  UNION  
  SELECT DISTINCT ON (v.id_sidla)  
    v.id_sidla,  
    v.typ  
  FROM  
    vysoka_id v,  
    vysoka_id b  
  WHERE  
    v.id_sidla IN  
    (  
      SELECT  
        id_sidla  
      FROM  
        vysoka_id  
      GROUP BY (id_sidla)  
      HAVING COUNT (id_sidla) = 2  
    )  
  AND v.typ = b.typ  
);
```

Popis tabulky MULLER_ZANIKLA_SIDLA je uveden v Tabulce 26 a zobrazen na Obrázku 33. Tabulka VYSOKA_ID, zmíněná v SQL příkazu k vytvoření tabulky MULLER_ZANIKLA_SIDLA je jen jednoduchá tabulka, ve které jsou vybraná všechna osmimístná id z tabulky SIDLA, která značí nynější neexistenci těchto sídel.

Z údajů vyobrazených na Obrázku 33 lze pomocí rozkódování typu sídla dle tabulky TYP_SIDLA určit procentuální zastoupení typu zaniklých sídel. Celkem jednotlivých zaniklých sídel je v databázi uloženo 759 z celkového počtu 766. Sedm sídel má dvojí záznam a všechny dvojice mají stejný typ, nemusel jsem tedy z pohledu dvojznačnosti typu sídla žádné vyloučit, pouze jsem mohl vzít vždy jen jeden záznam z každé dvojice.

Tabulka 26: Popis tabulky MULLER_ZANIKLA_SIDLA

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
typ	integer	typ sídla korespondující s popisem uloženým v tabulce TYP_SIDEŁ
pocet	bigint	počet nalezených záznamů stejného typu

Obrázek 33: Ukázka tabulky MULLER_ZANIKLA_SIDLA

	id_sidla integer	typ integer
49	10000050	5
50	10000051	2
51	10000052	2
52	10000053	6
53	10000054	7
54	10000055	7
55	10000056	5
56	10000057	5
57	10000058	5
58	10000059	5

759 rows.

Z dat uložených v tabulce MULLER_ZANIKLA_SIDLA sestavím tabulku POMER_ZANIKLA tak, jak je uvedeno v Příkazu 22.

Příkaz 22: Tvorba tabulky POMER_ZANIKLA

```
CREATE TABLE pomer_zanikla_base AS(
SELECT
    typ,
    COUNT (typ) AS pocet
FROM
    zanikla
    GROUP BY (typ)
    HAVING COUNT (typ) >= 1
);
CREATE TABLE pomer_zanikla AS(
SELECT
    *
FROM
    pomer_zanikla_base
INNER JOIN
    typ_sidel
USING (typ)
ORDER BY (typ)
);
```

Popis tabulky POMER_ZANIKLA naleznete v Tabulce 27 a její část je vyobrazena na Obrázku 34. Zobrazení přehledu zastoupení sídel je uvedeno v Tabulce 28.

Tabulka 27: Popis tabulky POMER_ZANIKLA

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
typ	integer	typ sídla korespondující s popisem uloženým v tabulce TYP_SIDEL
pocet	bigint	počet nalezených záznamů stejného typu
vyznam	text	vysvětlení typu sídla

Obrázek 34: Přehled tabulky POMER_ZANIKLA

	typ integer	pocet bigint	vyznam text
1	2	12	Mestecka s trhy
2	3	4	Neopevnena mesta
3	4	3	Opevnena mesta
4	5	674	Vsi bez kostelu
5	6	16	Vsi se zamky
6	7	45	Vsi s kostely
7	8	2	Vsi s kostely a zamky
8	9	3	Vsi s rytirskymi sidly

Tabulka 28: Poměr již zaniklých sídel v tabulce SIDLA_MULLER

Typ sídla	Procentuální zastoupení
2 - Městečka s trhy	1,6 %
3 - Neopevněná města	0,5 %
4 - Opevněná města	0,4 %
5 - Vsi bez kostelů	88,8 %
6 - Vsi se zámky	2,1 %
7 - Vsi s kostely	5,9 %
8 - Vsi s kostely a zámky	0,3 %
9 - Vsi s rytířskými sídly	0,4

Tabulky 20, 23, 25 a 28 můžeme vzájemně porovnat (viz. Tabulka 29) a vyřknout celkový závěr k této statistice.

Tabulka 29: Celkový přehled zastoupení typů sídel

Typ sídla	Případ 1	Případ 2	Případ 3	Případ 4
1 - Městečka se zámky	< 0,01 %		< 0,01 %	
2 - Městečka s trhy	3,7 %	6,1 %	3,9 %	1,6 %
3 - Neopevněná města	0,7 %	0,3 %	0,8 %	0,5 %
4 - Opevněná města	0,7 %	2,4 %	0,8 %	0,4 %
5 - Vsi bez kostelů	78,9 %	82,6 %	79,1 %	88,8 %
6 - Vsi se zámky	3 %	0,6 %	2,8 %	2,1 %
7 - Vsi s kostely	10,3 %	6,4 %	10 %	5,9 %
8 - Vsi s kostely a zámky	0,7 %		0,7 %	0,3 %
9 - Vsi s rytířskými sídly	1,5 %	1,2 %	1,5 %	0,4 %
10 - Vsi s rytířskými sídly a kostely	0,4 %	0,3 %	3,6 %	

Z Tabulky 29 je jednoznačně určitelných několik faktů:

1. Městečka se zámky se vyskytují pouze v souboru unikátně uložených sídel (Případ 1), tím pádem se na mapových listech vyskytují v části, která se nepřekrývá s jinými listy.
2. V rámci zaniklých sídel dominuje počet Vsí bez kostelů, který ostatně dominuje ve všech případech, v Případě 4 však největší procentuální mírou.
3. V rámci zaniklých sídel, se neobjevilo žádné sídlo označené jako Ves s rytířskými sídly a kostely, což značí to, že tato sídla fakticky existují dodnes, i když ne se stejným označením.
4. Některá odlišná čísla v procentech v Případě 2 oproti Případu 1 jsou způsobena rozsahem souboru, který byl pro Případ 2 14-krát menší než v Případě 1, takže by bylo možno z procentuálních hodnot v Případě 2 vyřknout závěr, že se mezi nimi vyskytoval větší počet opevněných měst než v Případě 1, ale co do absolutních čísel to pravda není.

Z celkového pohledu na Tabulku 29 plyne, že v době vzniku rukopisných Müllerových map bylo rozložení typu sídel dáno jak sociálními tak i politickými aspekty, ať už jde o movitost jedinců, šlechty, církve, o věhlas sídla, tak i o význam umístění sídel. Sídel s významnými stavbami (kostely, zámky, rytířská sídla) je tudíž mnohonásobně méně než "obyčejných vesnických".

3.2.4 Vývoj typů sídel mezi počátkem 18. století a současností

Další analýzou dat bude zjištění vývoje typů sídel v rámci současného a tehdejšího označování.

Nynější označení sídel samozřejmě nekoresponduje s tím, které bylo používáno na počátku 18. století. Účelem je tudíž zjistit, zda je nějaká spojitost v tom, které typy sídel se měnily na ty, jejichž označení se používá dnes. Předem bylo tedy nutno poupravit strukturu databáze, která tomuto účelu v podobě, v jaké byla do tohoto momentu používána, nevyhovovala.

Proto byl do tabulky SIDLA přidán další sloupec `csu_typ`, který nese informaci o označení typu sídla, poskytnutého ČSÚ, vztahujícím se k roku 2008. Jedná se o databázové soubory zmíněné v Kapitole 2.1, nyní uvedu přehled jejich struktury dle [2] v Tabulce 30.

Tabulka 30: Přehled užitých databázových souborů

Databázový soubor	Vybrané atributy
OBCE.dbf	Název obce
	Souřadnice definičního bodu obce (Y, X)
	Kód obce
KU.dbf	Název k.ú.
	Souřadnice definičního bodu k.ú. (Y, X)
	Kód obce
	Kód k.ú.
MCAST.dbf	Název MO/MČ
	Souřadnice definičního bodu MO/MČ (Y, X)
	Kód obce
	Kód MO/MČ
COBE.dbf	Název části obce evidenční
	Souřadnice definičního bodu části obce evidenční (Y, X)
	Kód části obce evidenční
COB.dbf	Název části obce
	Souřadnice definičního bodu části obce (Y, X)
	Kód obce
	Kód části obce
	Kód části obce evidenční
ZSJ.dbf	Název ZSJ
	Souřadnice definičního bodu ZSJ (Y, X)
	Kód obce
	Kód k.ú.
	Kód MO/MČ
	Kód ZSJ

Dle Tabulky 30, kde v každém "xxx.dbf" souboru byla uvedena sídla o stejném typu, jsem aktualizoval i tabulku SIDLA v databázi. Prvotně jsem sloupec `csu_typ` naplnil implicitní hodnotou řetězce 'xxx', značící 'neurčeno', a postupně jsem tabulku sídla aktualizoval Příkazem 23.

Příkaz 23: Finální aktualizace tabulky SIDLA

```
UPDATE
    sidla
SET
    csu_typ = 'zsj'
FROM
    zsj
WHERE
    zsj.sx = sidla.x_puv AND
    zsj.sy = sidla.y_puv AND
    sidla.csu_typ = 'xxx'
;
```

Přičemž tato ukázka příkazu aktualizující sloupec `csu_typ` je poslední dílčí částí aktualizace tabulky SIDLA. Ta probíhala přesně v pořadí souborů, jak je uvedeno v Tabulce 30 (shora dolů), jen se příkaz měnil na příslušných místech, kde byl zanesen název vstupního souboru, respektive hodnota aktualizovaná do sloupce `csu_typ` tabulky SIDLA. Takto bylo aktualizováno všech 22215 sídel získaných od ČSÚ. Ukázku konečné podoby tabulky SIDLA naleznete na Obrázku 35, její strukturu na Obrázku 36 a popis v Tabulce 32.

Obrázek 35: Finální podoba tabulky SIDLA pro tuto práci

	id [PK] bigint	nazev_cz text	x_puv double precis	y_puv double precis	x_nova double precis	y_nova double precis	zmeneno integer	csu_typ text
5453	5453	Libčice	1078585	755872	1078585	755872	1	ku
5454	5454	Starý Knín	1074670	757189	1074670	757189	1	ku
5455	5455	Sudovice	1075047	755258	1075101,85	755315,85	1	ku
5456	5456	Oseč	1080657	781593	1080614,54	781735,49	1	ku
5457	5457	Lhotka_u_Dobří	1076843	766802	1076828,64	766794,68	1	ku
5458	5458	Velběhy	1084585	746050	1084617,44	746137,98	1	ku
5459	5459	Bedřichov	1130215	605263	1130081	605164	1	obce
5460	5460	Běleč	1132571	611519	1132524	611524	1	obce
5461	5461	Benešov	1127254	582697	1127308	582863	1	obce
5462	5462	Borotín	1118541	588981	1118432	589049	1	obce
5463	5463	Bořitov	1135201	596626	1135063	596654	1	obce
5464	5464	Boskovice	1128828	590923	1128719	591013	1	obce
5465	5465	Brťov-Jeneč	1135828	602168	1135764	602254	1	obce

U sídel, která mají ve sloupci id tabulky SIDLA osmimístnou hodnotu, tzn. nyní již neexistují, nebyla poskytnuta data z ČSÚ. Proto u těchto sídel je ve sloupci csu_typ uvedena implicitní hodnota značící neurčení tohoto sídla z pohledu dnešního označení typu sídel.

Z doplnění dalšího sloupce do tabulky SIDLA a jeho aktualizace vyplývá, že se změnila struktura databáze. Přibyla další databázová tabulka TYP_CSU, jejíž popis je uveden v Tabulce 31 a do tabulky SIDLA se přiřadil další sloupec.

Tabulka 31: Popis tabulky TYP_CSU

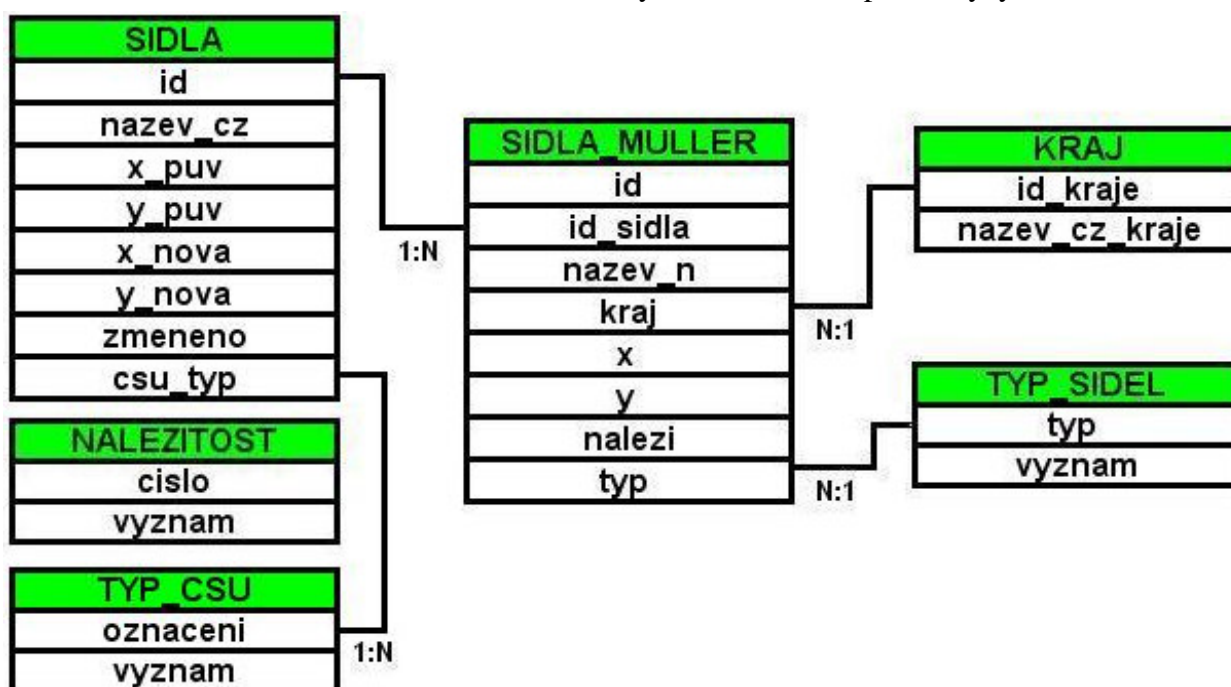
Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
oznaceni	text	označení typu sídla přiřazený z dat ČSÚ, cizí klíč k tabulce SIDLA, k sloupci csu_typ
vyznam	text	klíč k určení významu sídla

Ukázka tabulky TYP_CSU je uvedena na Obrázku 36.

Obrázek 36: Přehled tabulky TYP_CSU

	oznaceni [PK] text	vyznam text
1	cob	casti obci
2	cobe	casti obci evidencnich
3	ku	katastralni uzemi
4	mcast	mestske casti a obvody
5	obce	definicni body obci a vojenskych ujezdu
6	xxx	neurceno
7	zsj	zakladni sidelni jednotky
*		

Obrázek 37: Finální struktura výchozích tabulek pro analýzy

Tabulka 32: Konečná podoba tabulky SIDLA

Název atributu	Datový typ PostgreSQL	Popis
id	bigint	jinak také označen jako primární klíč, slouží pro přístup k datům (entitám tabulky)
nazev_cz	text	název sídla v českém jazyce
x_puv	double precision	původní X-ová souřadnice sídla poskytnutá ČSÚ
y_puv	double precision	původní Y-ová souřadnice sídla poskytnutá ČSÚ
x_nova	double precision	aktualizovaná X-ová souřadnice určená skrze ZM10 [2], [3]
y_nova	double precision	aktualizovaná Y-ová souřadnice určená skrze ZM10 [2], [3]
zmeneno	integer	popis v Tabulce 5
csu_typ	text	označení typu sídla v rámci dat poskytnutých ČSÚ, implicitní hodnota 'xxx'

Nyní byla databáze dostatečně funkční a transparentní na to, aby se provedla analýza, kterou se tato kapitola zabývá. Nejdříve jsem tedy vybral ta odpovídající si sídla mezi tabulkami SIDLA a SIDLA_MULLER, kde se vyskytovalo ve sloupci csu_typ označení 'obce'. K tomu posloužil Příkaz 24.

Příkaz 24: Vzor pro tvorbu tabulky SROVNANI_OBCE a jí podobných

```
CREATE TABLE srovnani_obce_base AS (
    SELECT
        sidla.csu_typ ,
        muller_unique_i_redundantni.typ
    FROM
        sidla,
        muller_unique_i_redundantni
    WHERE
        csu_typ = 'obce' AND
        sidla.id = muller_unique_i_redundantni.id_sidla)
;
CREATE TABLE srovnani_obce AS (
    SELECT
        typ,
        COUNT (typ) AS pocet
    FROM
        srovnani_obce_base
    GROUP BY (typ)
    HAVING COUNT (typ) >= 1
    ORDER BY (typ)
);
```

Tento příkaz jsem nechal vykonat 6-krát, pokaždé jsem změnil název tabulky (SROVNANI_OBCE_BASE,SROVNANI_KU_BASE, atd.) a dle toho jsem měnil i označení v klauzuli

```
WHERE
    csu_typ = 'obce'...
```

Poté jsem použil Příkaz 25 ke srovnání počtu a typů sídel, mající v dnešní době jedno ze šesti výše uvedených označení.

Příkaz 25: Vytvoření výběrů z tabulek SROVNANI_XXX

```
SELECT
*
FROM
  srovnani_obce
INNER JOIN
  typ_sidel
  USING (typ)
;
```

Opětovným zaměňováním názvu tabulky, ze které jsem vybíral, uvedené v Příkazu 24, jsem získal 6 tabulek, které jsou uvedeny jako Obrázky 38 až 43.

Obrázek 38: Přehled tabulky SROVNANI_OBCE

	typ integer	pocet bigint	vyznam text
1	1	2	Mestecka se zamky
2	2	181	Mestecka s trhy
3	3	38	Neopevnena mesta
4	4	38	Opevnena mesta
5	5	1311	Vsi bez kostelu
6	6	83	Vsi se zamky
7	7	351	Vsi s kostely
8	8	28	Vsi s kostely a zamky
9	9	46	Vsi s rytirskymi sidly
10	10	16	Vsi s rytirskymi sidly a kostely

Obrázek 39: Přehled tabulky SROVNANI_KU

	typ integer	pocet bigint	vyznam text
1	2	10	Mestecka s trhy
2	4	3	Opevnena mesta
3	5	1945	Vsi bez kostelu
4	6	44	Vsi se zamky
5	7	128	Vsi s kostely
6	8	5	Vsi s kostely a zamky
7	9	19	Vsi s rytirskymi sidly
8	10	2	Vsi s rytirskymi sidly a kostely

Obrázek 40: Přehled tabulky SROVNANI_MCAST

	typ integer	pocet bigint	vyznam text

Obrázek 41: Přehled tabulky SROVNANI_COBE

	typ integer	pocet bigint	vznam text
1	2	2	Mestecka s trhy
2	5	632	Vsi bez kostelu
3	6	13	Vsi se zamky
4	7	22	Vsi s kostely
5	9	6	Vsi s rytirskymi sidly
6	10	1	Vsi s rytirskymi sidly a kostely

Obrázek 42: Přehled tabulky SROVNANI_COB

	typ integer	pocet bigint	vznam text
1	5	1	Vsi bez kostelu
2	9	1	Vsi s rytirskymi sidly

Obrázek 43: Přehled tabulky SROVNANI_ZSJ

	typ integer	pocet bigint	vznam text
1	2	1	Mestecka s trhy
2	5	91	Vsi bez kostelu
3	6	1	Vsi se zamky
4	7	4	Vsi s kostely
5	9	2	Vsi s rytirskymi sidly

Jednoduchým porovnáním údajů zjistím to, že majoritní část bývalých sídel označených jako 5 - Vsi bez kostelů jsou v dnešní době označeny jako definiční bod katastrálního území, následovány těmi, které jsou zařazené mezi obce. Dalším zjevným faktem je absence sídel, které by byly nyní označeny jako městské části a jediná dvě sídla v databázi označená jako 1 - Městečka se zámky jsou nyní obcemi. Částmi obcí jsou pouhá dvě sídla.

Součty sídel náležejících k jedné ze 6 skupin dnešního dělení sídel jsou chronologicky uvedeny v Tabulce 33.

Tabulka 33: Součet sídel dle kategorií ČSÚ

Označení	Počet sídel v tabulce SIDLA_MULLER mající označení dle ČSÚ
KU	2156
OBCE	2094
COBE	676
ZSJ	99
COB	2
MCAST	0

Vzhledem k počtu záznamů jednotlivých kategorií typů sídel v tabulce SIDLA, který je uveden v Tabulce reflektující aktualizaci sloupce `csu_typ` a dle [2] , nejsou výsledky velkým překvapením. Avšak vzhledem k poměru zastoupení typů sídel v tabulce SIDLA jsem očekával větší počet odpovídajících záznamů v tabulce SIDLA_MULLER pro základní sídelní jednotky. Ale vzhledem k definici ZSJ [8], uvozující jejich využití převážně ke statistickým účelům je zjevné, že toto rozdělení nebylo na počátku 18. století rozšířeno, respektive jen 99 záznamů v tabulce SIDLA_MULLER odpovídá této kategorii. Součet všech sídel v tabulce SIDLA_MULLER mající označení dle ČSÚ díky relaci s tabulkou SIDLA je 5027, což odpovídá počtu záznamů v tabulce MULLER_UNIQUE_I_REDUNDANTNI. Žádné sídlo tudíž nebylo z této tabulky vynecháno.

Závěr

První část této práce se zabývala tvorbou a údržbou databáze. Určení jejího účelu vycházelo z praktického hlediska dalšího jejího využití pro danou práci, avšak její struktura byla navržena tak, aby databáze mohla být použitelná i v budoucnu. To z ní tvoří vhodný a použitelný podklad pro další analýzy, ať už jde například o její rozšíření daty z jiného časového období mapování nebo pro lepší retrospektivní analýzy získaných údajů, tak i pro jiné oblasti zájmu.

Polohově určené analýzy, čili v mém případě souřadnicové analýzy, potvrdily domněnky o velikosti odchylek polohy sídel v rámci souřadnicové soustavy S-JTSK. Dalo by se říci, že ovlivňujícími faktory byly dvě zásadní věci: způsob mapování na počátku 18. století a vliv transformace souřadnic, i když vliv transformace je, předpokládám, výrazně menší. Toto hodnocení však vychází jen z malého vzorku Müllerových rukopisných map (viz. Příloha A). Bude moci být potvrzeno až v případě, kdy databáze bude plošná a bezešvá.

Atributové statistiky, zabývající se v jednom směru označením typů sídel v minulosti a v přítomnosti a ve druhém směru jednoduchým vývojem názvů zobrazených sídel, uvádějí přehled o těchto jevech a samotné statistiky lze v budoucnu rozšířit o další způsoby využití, respektive o rozšíření a o určení dalších výsledků z nich vyplývajících. Mohlo by se jednat například o tvorbu porovnávacího slovníku mezi českými a německými názvy sídel a jeho použití.

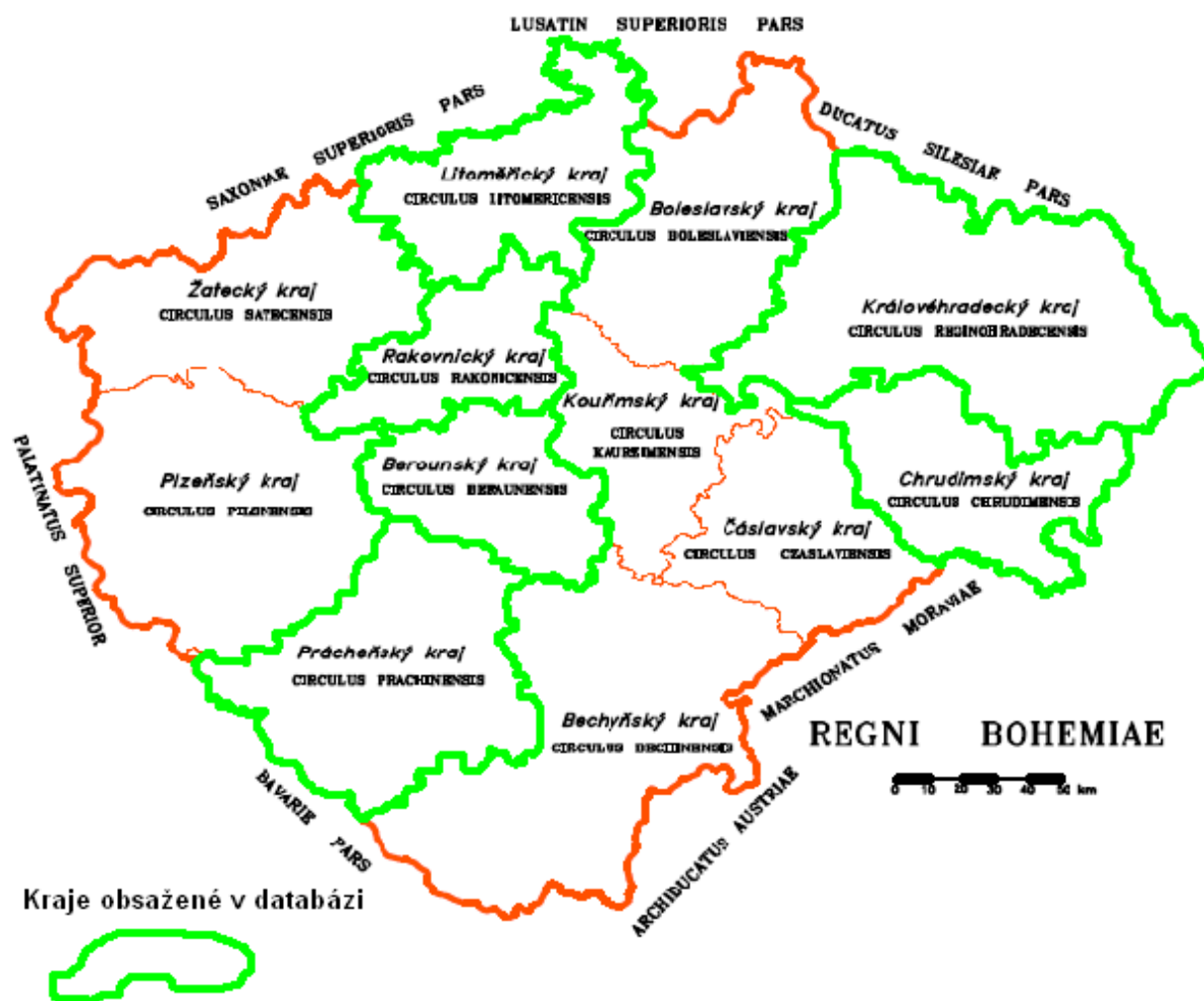
Jedná se tedy o základ a částečné využití potenciálu jak samotné vybudované databáze, tak i provedených analýz, což poskytuje prostor k dalšímu rozvoji. Konkrétně předpokládám doplnění databáze o data z dalších krajů z rukopisných Müllerových map Čech a tudíž vybudování celistvé databáze, kde by provedené analýzy měly komplexnější vypovídající efekt nejen o přesnosti použitých mapových děl. Dalším krokem by mohlo být rozšíření zdrojů, ze kterých by se data čerpala. Jednalo by se buď o rozšíření databáze o rukopisné mapy dalších území, nejen Čech, nebo o použití mapových zdrojů z jiných období, což by umožnilo provedení analýz jevů měnících se na daném území v čase. Celkový počet vytvořených a použitých tabulek je 30 (jejich přehled je zobrazen v Příloze C). Při následné aktualizaci databáze sídel dalšími daty z lokalizace Müllerových rukopisných map Čech a použitím stejných analýz, jako jsem použil v této práci já, se tento počet nezmění. Avšak díky předpokládanému rozšíření databáze o další mapové zdroje mimo Müllerových rukopisných map se o konečné číslo nejedná.

Formát vstupních dat vytvořený v rámci prací studentů zabývajících se lokalizací Müllerových rukopisných map, který byl použitý i jako zdroj do databáze sídel a byl zhotoven pro co nejefektivnější práci při samotné lokalizaci sídel. Vzhledem k tomu, že databáze sídel vychází z těchto dat, nikoli naopak, myslím si, že setrvání v používaném způsobu formátování dat, pro vkládání informací do tabulky SIDLA_MULLER, je použitelné i nadále.

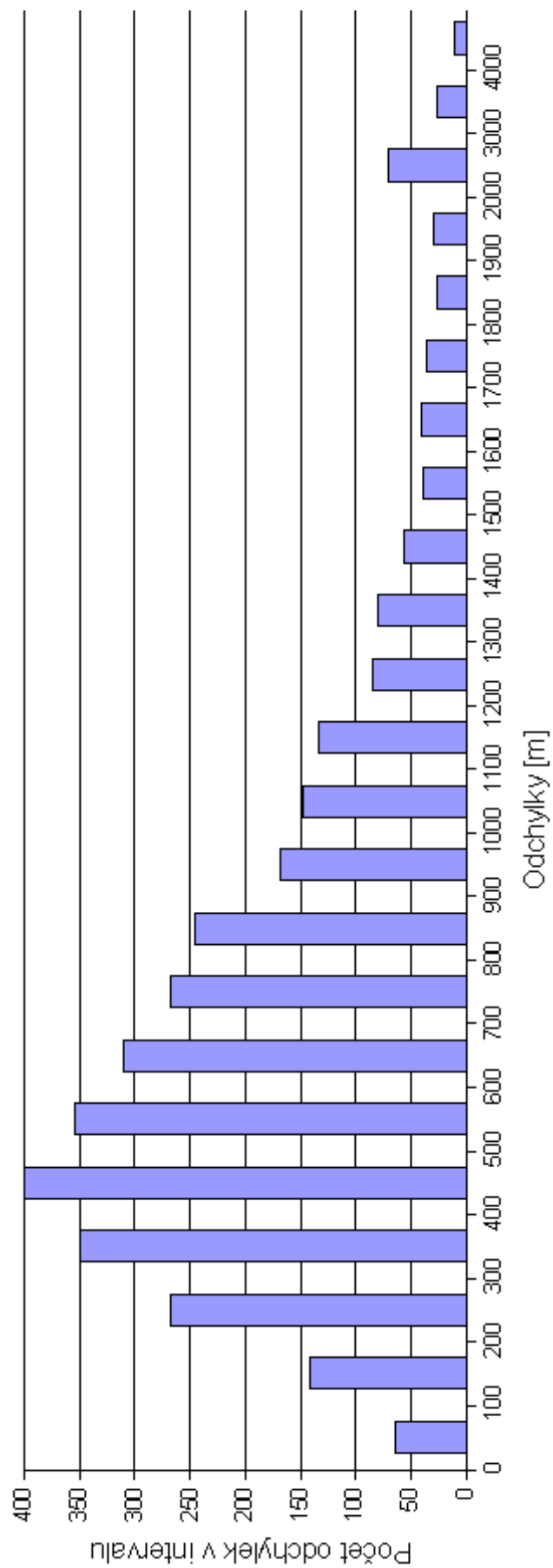
Při vypracování této bakalářské práce mi právě práce s databází poskytla prostor k proniknutí do problematiky tvorby, správy a údržby databází, jakožto nové oblasti poznání a vzdělání. Zároveň k tomu mohu i připočítat rozšíření znalostí o dotazovacím jazyku PostgreSQL a o způsobu jeho použití při práci s relačními databázemi.

Seznam příloh

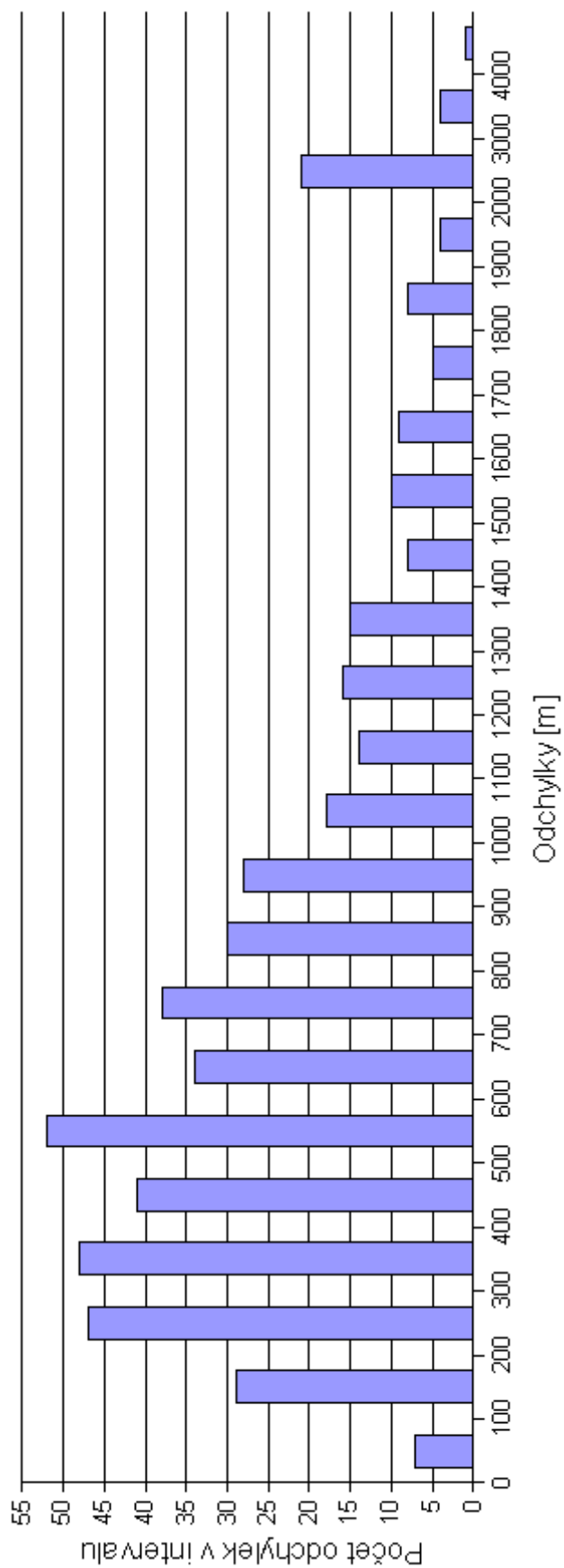
Příloha A: Přehled krajů Čech znázorněných na Müllerových rukopisných mapách [9]

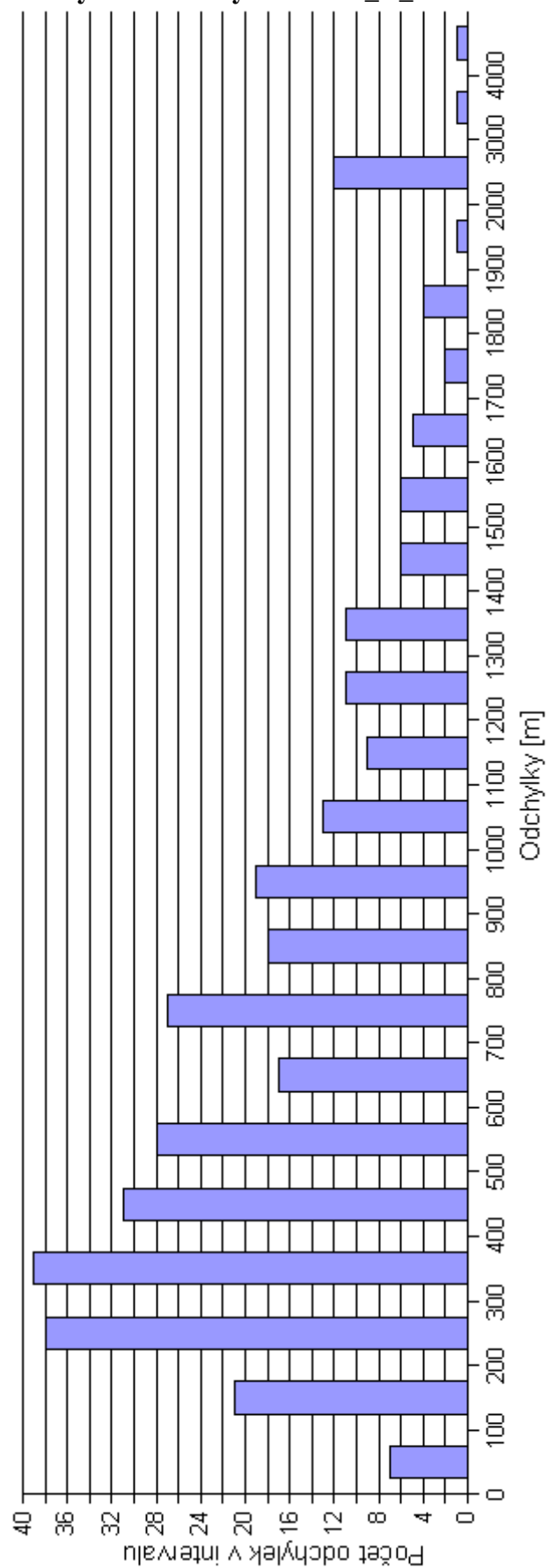
Příloha 1: Výběr odchylek tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI

Příloha 2 : Výběr odchylek tabulky ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI

Příloha 3 : Výběr odchylek z tabulky ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE

Příloha B: Obsah příloženého CD

Hájek_BP_2009

Databázové_soubory_ČSÚ

COB.DBF,
COBE.DBF,
KU.DBF,
MCAST.DBF,
OBCE.DBF,
ZSJ.DBF
a jejich SQL podoby

Kraj_BER_PRA

!_BER_vsechna_sidla_tps.stx - data pro aktualizaci tabulky SIDLA_MULLER
!_PRA_vsechna_sidla_tps.stx - data pro aktualizaci tabulky SIDLA_MULLER
BER_sidla_muller.sql - správný formát dat pro aktualizaci
PRA_sidla_muller.sql - správný formát dat pro aktualizaci
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

BER_PRA_typy_sidel

Soubory obsahující sídla dle jejich typu a jejich SQL podoby pro oba kraje
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

Kraj_CHR_HRA

Hradecky_kraj

SSMuller_hradec_vsechny_body_DB_cesky.stx - soubor obsahující sídla v Hradeckém kraji s českým popisem
SSMuller_hradec_vsechny_body_DB_cesky.sql - SQL podoba výše zmíněného souboru
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

Naplneni_SIDLA_MULLER

SSMuller_hradec_vsechny_body_nem.stx - soubor obsahující sídla v Hradeckém kraji s německým popisem
SSMuller_hradec_vsechny_body_DB_cesky.sql - SQL podoba výše zmíněného souboru
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

HRA_typy_sidel

Soubory obsahující sídla dle jejich typu a jejich SQL podoby
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

Chrudimsky_kraj

SSMuller_chrudim_vsechny_body_DB_cesky.stx - soubor obsahující sídla v Hradeckém kraji s českým popisem
SSMuller_chrudim_vsechny_body_DB_cesky.sql - SQL podoba výše zmíněného souboru
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

Naplneni_SIDLA_MULLER

SSMuller_chrudim_vsechny_body_nem.stx - soubor obsahující sídla v Hradeckém kraji s německým popisem
SSMuller_chrudim_vsechny_body_DB_cesky.sql - SQL podoba výše zmíněného souboru
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

CHR_typy_sidel

Soubory obsahující sídla dle jejich typu a jejich SQL podoby
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

Neexistující_sidla_CHR_HRA

hradec_dlouhy.txt - soubor s daty pro neexistující sídla v
Hradeckém kraji
hradec_dlouhy.sql - SQL podoba výše zmíněného souboru
chrudim_dlouhy.txt - soubor s daty pro neexistující sídla v
Chrudimském kraji
chrudim_dlouhy.sql - SQL podoba výše zmíněného souboru
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

Kraj_LTM_RAK

SSMuller_LTM_JTSK.stx - data pro aktualizaci tabulky SIDLA_MULLER
SSMuller_RAK_JTSK.stx - data pro aktualizaci tabulky SIDLA_MULLER
LTM_sidla_muller.sql - správný formát dat pro aktualizaci
RAK_sidla_muller.sql - správný formát dat pro aktualizaci
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

LTM_typy_sidel

Soubory obsahující sídla dle jejich typu a jejich SQL podoby
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

RAK_typy_sidel

Soubory obsahující sídla dle jejich typu a jejich SQL podoby
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

Práce_s_tabulkou_SIDLA

aktualizace_sidla_aktual

sidlaXaktual.stx - soubory pro aktualizaci tabulky SIDLA
sidla-updateX.sql - formát souborů pro vstup do DB
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

aktualizace_sidla_smaz

sidlaXsmaz.stx - soubory pro aktualizaci tabulky SIDLA
sidla-updateXsmaz.sql - formát souborů pro vstup do DB
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

sidla

sidla.stx - soubor s prvotními vstupními daty do tabulky SIDLA
poskytnutá ČSÚ
sidla_insert.sql - forma výše uvedeného souboru pro vložení dat do DB
Rozdeleni.java, Sidlo.java - program pro práci s daty v adresáři

Hájek_BP_2009.pdf

samotná bakalářská práce ve formátu .pdf

Příloha C: Přehled vzniklých tabulek v databázi sídel

Název tabulky	Její určení
SIDLA	Tabulka reprezentující současný stav sídel v ČR, v rámci jejich názvu, polohy a určení nynějšího typu sídla
SIDLA_MULLER	Tabulka reprezentující stav sídel na Müllerových rukopisných mapách na počátku 18. století, v rámci jejich německého názvu, polohy a určení tehdejšího typu sídla
NALEZITOST	Významová tabulka pro popis hodnoty sloupce zmeneno tabulky SIDLA
KRAJ	Referenční tabulka obsahující popis kraje, kde se sídlo vyskytovalo v rámci Müllerových rukopisných map a slouží k tomu, aby se do sloupce kraj tabulky SIDLA_MULLER neuložila nepovolená hodnota
TYP_SIDEL	Referenční tabulka obsahující popis typu sídla na Müllerových rukopisných mapách a slouží k tomu, aby se do sloupce typ tabulky SIDLA_MULLER neuložila nepovolená hodnota
ROZDIL_SIDLA_MULLER	Tabulka uchovávající údaje o rozdílu souřadnic a názvů odpovídajících si sídel mezi tabulkami SIDLA a SIDLA_MULLER
ROZDIL_SIDLA_MULLER_UNIKATNI	Tabulka uchovávající údaje o rozdílu souřadnic a odchylek odpovídajících si sídel s kardinalitou 1:1 mezi tabulkami SIDLA a SIDLA_MULLER
ROZDIL_SIDLA_MULLER_DUPLICITNI	Tabulka uchovávající údaje o rozdílu souřadnic a odchylek odpovídajících si sídel s kardinalitou 1:N mezi tabulkami SIDLA a SIDLA_MULLER
ODCHYLKY_SIDLA_MULLER	Tabulka s údaji o odchylkách odpovídajících si sídel (nebo průměru odchylek pro duplicitní data) mezi tabulkami SIDLA a SIDLA_MULLER
POCET_SHODNYCH_SIDEL	Tabulka znázorňující duplicitní sídla a počet těchto duplicit v tabulce SIDLA_MULLER
ROZDIL_V_MULLEROVI	Obsahuje rozdíly mezi souřadnicemi a německými názvy duplicitních sídel v tabulce SIDLA_MULLER
ROZDIL_V_MULLEROVI_UNIKATNE	Obsahuje rozdíly mezi souřadnicemi a polohové odchylky duplicitních sídel v tabulce SIDLA_MULLER, avšak v počtu jednoho záznamu pro každé takové sídlo
SHODNE_NAZVY	Uchovává ty záznamy sídel, které mají stejný český název v tabulce SIDLA jako německý v tabulce SIDLA_MULLER
VYBER_JINYCH_NEMECKYCH	Zobrazuje ta duplicitní sídla, která mají v každém svém záznamu v tabulce SIDLA_MULLER jiný německý název
MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY	Obsahuje unikátně uložená sídla v tabulce SIDLA_MULLER, která v dnešní době stále existují
POMER_UNIQUE	Zobrazuje zastoupení sídel v tabulce MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY v rámci typu těchto sídel vyobrazeným na Müllerových mapách
MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY	Obsahuje redundantně uložená sídla v tabulce SIDLA_MULLER, které v dnešní době stále existují
POMER_REDUNDANTNI	Zobrazuje zastoupení sídel v tabulce MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY v rámci jejich typu vyobrazeným na Müllerových mapách
MULLER_UNIQUE_I_REDUNDANTNI	Spojení tabulek MULLER_REDUNDANTNI_ZAZNAMY a MULLER_UNIQUE_ZAZNAMY
POMER_VSECH	Zobrazuje zastoupení sídel v tabulce MULLER_UNIQUE_I_REDUNDANTNI v rámci typu těchto sídel vyobrazeným na Müllerových mapách
MULLER_ZANIKLA_SIDLA	Obsahuje nyní již neexistující sídla s určením jejich typu dle klasifikace v 18. století
POMER_ZANIKLA	Zobrazuje zastoupení sídel v tabulce MULLER_ZANIKLA_SIDLA v rámci typu těchto sídel vyobrazeným na Müllerových mapách
VYSOKA_ID	Tabulka obsahující pouze dnes již neexistující sídla

Název tabulky	Její určení
TYP_CSU	Referenční tabulka obsahující popis typu sídla používaný v dnešní době a slouží k tomu, aby se do sloupce csu_typ tabulky SIDLA neuložila nepovolená hodnota
SROVNANI_OBCE	Přehled počtu a typu sídel tabulky SIDLA_MULLER, kterým v dnešní době odpovídá označení obce
SROVNANI_KU	Přehled počtu a typu sídel tabulky SIDLA_MULLER, kterým v dnešní době odpovídá označení definiční bod katastrálního území
SROVNANI_MCAST	Přehled počtu a typu sídel tabulky SIDLA_MULLER, kterým v dnešní době odpovídá označení městská část
SROVNANI_COBE	Přehled počtu a typu sídel tabulky SIDLA_MULLER, kterým v dnešní době odpovídá označení část obce evidenční
SROVNANI_COB	Přehled počtu a typu sídel tabulky SIDLA_MULLER, kterým v dnešní době odpovídá označení část obce
SROVNANI_ZSJ	Přehled počtu a typu sídel tabulky SIDLA_MULLER, kterým v dnešní době odpovídá označení základní sídelní jednotka

Použitá literatura

- [1] *Demografický informační portál O DEMOGRAFII* [online], citováno [2009-03-28]
dostupný z URL <<http://demografie.info>>
- [2] Králíčková, P.: *Lokalizace rukopisných Müllerových map Prácheňského a Berounského kraje - bakalářská práce* [online],
vedoucí práce: Doc. Ing. Václav Čada, CSc., Plzeň, 2008
dostupná z Online archivu závěrečných prací studentů, URL
<<http://gis.zcu.cz/studium/dp/2008/>>
- [3] Müller, S.: *Lokalizace rukopisných Müllerových map Litoměřického a Rakovnického kraje - bakalářská práce* [online], vedoucí práce: Doc. Ing. Václav Čada, CSc.,
Plzeň, 2008
dostupná z Online archivu závěrečných prací studentů, URL
<<http://gis.zcu.cz/studium/dp/2008/>>
- [4] *Český statistický úřad | ČSÚ* [online], citováno [2009-01-21]
dostupný z URL <<http://www.czso.cz>>
- [5] *Licence PostgreSQL* [online], citováno [2009-01-17]
dostupné z URL
<http://www.pgsql.cz/index.php/1.03_Pod_jakou_licenc%C3%AD_je_PostgreSQL>
- [6] *charakteristika pgAdmin* [online], citováno [2009-01-17]
dostupné z URL <<http://www.pgadmin.org/>>
- [7] *SQL String Functions and Operators* [online], citováno [2009-05-09]
dostupné z URL <<http://www.postgresql.org/docs/8.3/static/functions-string.html>>
- [8] *Český statistický úřad | ČSÚ* [online] - *definice ZSJ*, citováno [2009-05-15]
dostupné z URL <http://www.czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/zakladni_sidelni_jednotka>
- [9] Čada V., Vichrová M.: *Rukopisné mapy Čech J. Ch. Müllera*, Kartografické listy,
2009, 17.